

Η ΜΟΝΗ ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΤΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ ΣΤΟ ΘΕΟΛΟΓΟ

Νικόλαος Τσιλογεώργης

Οι σχέσεις της Αθωνικής χερσονήσου και της «κατ' έναντι του 'Αθω κειμένης νήσου Θάσου» χρονολογούνται από το 13ο αιώνα. Η μονή Φιλοθέου είναι η πρώτη από τις αγιορείτικες μονές που δημιουργήσε μονύδρια-μετόχια στο νησί, στην περιοχή του Θεολόγου¹.

Η πρώτη γραπτή μαρτυρία, που αναφέρεται στο ιδιοκτησιακό καθεστώς της μονής στη Θάσο, είναι ένας χρυσόβουλος λόγος του 1287, με τον οποίο ο αυτοκράτορας Ανδρόνικος Β' ο Παλαιολόγος επικυρώνει «πάντα τα προσόντα τη κατ' αυτούς τοιαύτη σεβασμία μονή κατά την ειρημένην νήσον Θάσον κτήματα και μετόχια τα εκ προσενέξεως και αγορασίας αυτή προσενεχθέντα, α και μέχρι του παρόντος παρ' αυτής εισί κατεχόμενα, ...»².

Στο αυτοκρατορικό κείμενο δηλώνεται ρητά ότι το έτος 1287 η μονή Φιλοθέου κατείχε μετόχιο στο όνομα του αποστόλου και ευαγγελιστή και θεολόγου Ιωάννη, από την επωνυμία του οποίου πήρε το όνομα ο Θεολόγος³. Στο παραπάνω έγγραφο αναφέρεται χαρακτηριστικά: «μετόχιον τιμώμενον επί τω ονόματι του ηγαπημένον τω Χριστώ μαθητού και αποστόλου και παρθένου και ευαγγελιστού και θεολόγου Ιωάννου και την επωνυμίαν εξ αυτού λαχόν ο Θεολόγος μετά πάσης της περιοχής και των ορίων αυτού και του καταρρέοντος ύδατος και των εν τούτω υδρομυλώνων και δρύστρας»⁴.

1. Φαίνεται πως τα άφθονα νερά, κυρίως της Αγίας Βασιλικής, η πυκνή βλάστηση και η αθέατη τοποθεσία που πρόσφερε η περιοχή τράβηξαν την προσοχή των μοναχών του Αγίου Όρους από πολύ νωρίς. Σύμφωνα με κάποιες προφορικές μαρτυρίες γερόντων του Θεολόγου η εγκατάσταση των μοναχών στη Θάσο πρέπει να έγινε γύρω στον 11ο αιώνα. (Βλ. Ν. Τσιλογεώργη, Η ιστορία του Θεολόγου (1287-1912), «Θασιακά», τ. 8 (1992-3), σ. 116.

2. Βλ. W. Regel, E. Kurtz και B. Korabley, Actes du Philothée, «Βυζαντινά Χρονικά», παράρτ. Κ' τόμου, 1913, σ. 14.

3. Βλ. Ν. Τσιλογεώργη, ό.π., σ. 115.

4. Βλ. W. Regel, E. Kurtz και B. Korabley, ό.π., σ. 14.

Στο ίδιο χρυσόβουλο λόγο μνημονεύονται ακόμα μετόχια και μονύδρια αφιερωμένα σε διάφορους αγίους, που έδωσαν τα ονόματά τους στις γύρω περιοχές. Συγκεκριμένα αναφέρονται «ο ναός της καλλινίκου παρθενομάρτυρος Μαρίνης», «μονύδριον τιμώμενον επί τω ονόματι του αρχιστρατήγου των άνω δυνάμεων Μιχαήλ», «έτερον μονύδριον εν τη τοποθεσία Παλήριον έχον ναόν του εν αθληταίς τροπαιοφόρου Γεωργίου του μεγαλομάρτυρος», «έτερον εν τη τοποθεσία τη ούτω πως καλουμένη Αρμονάριον», «έτερον μετόχιον των αθλοφόρων και καλλινίκων μεγάλων μαρτύρων Θεοδώρων», «έτερον μονύδριον επί τω της σώφρονος αγίας Φωτίδος», «έτερον μετόχιον γονικόθεν δεσποζόμενον παρά της Σόφενας εκείνης και του αδελφού αυτής Μητροφάνους μοναχού, επί την τοποθεσίαν την καλουμένην επιτοπίως Βαθείαν Ποταμίαν»⁵.

Δυστυχώς σχεδόν όλα τα αναγραφόμενα στα βυζαντινά κείμενα μετόχια και μονύδρια, για άγνωστους λόγους, καταστράφηκαν και εξαφανίστηκαν. Μοναδικό απομεινάρι το μοναστήρι του Μιχαήλ Αρχαγγέλου. Κτισμένο σε μια από τις πιο γραφικές τοποθεσίες της Θάσου, σ' ένα ομολογουμένως επιβλητικό τοπίο, στέκει με μια μυστηριακή σιωπή στα απόκρημνα βράχια του Ντεμίρ Χαλκά. Θρύλοι και παραδόσεις τυλίγουν, ακόμα και σήμερα, το χρονικό ίδρυσης της μονής. Σύμφωνα με κάποια ιστόρηση του 1923, που κυκλοφόρησε η μονή Φιλοθέου⁶, το μικρό εκκλησάκι του Μιχαήλ Αρχαγγέλου φέρεται να έκτισε κάποιος όσιος Λουκάς⁷ «κατ' εντολήν» του Αρχιστρατήγου Μιχαήλ. Για το ίδιο θέμα ο ιστορικός-ερευνητής Κ. Χιόνης γράφει: «Μια παλιά έντυπη φυλλάδα, που είχε πέσει στα χέρια μου, όταν ήμουν μικρός, θυμάμαι πως έγραφε ότι οι Φιλοθεΐτες μοναχοί έβλεπαν από απέναντι ένα φως κάθε βράδυ στο μέρος αυτό, το οποίο χανόταν, όταν πήγαιναν, πράγμα με το οποίο θέλησαν να εξηγήσουν τη θέληση του Αγίου για την ίδρυση της μονής»⁸.

Η ιστορική έρευνα δεν έχει ασχοληθεί αρκετά με το μοναστήρι αυτό. Ιδιαίτερα τα πρώτα σκοτεινά χρόνια της Τουρκοκρατίας δεν έχουν ερευνηθεί, γι' αυτό και δεν υπάρχουν σχετικές πληροφορίες. Ωστόσο κάποια αποσπασματικά έγγραφα του 18ου και κυρίως του 19ου αιώνα, που διασώθηκαν από τη μεγάλη πυρκαγιά που έπληξε τη μονή Φιλοθέου το 1918, θα προσθέσουν, πιστεύω, σημαντικά στοιχεία στις ελάχιστες γραπτές μαρτυρίες και θα φωτίσουν άγνωστες πτυχές της ιστορίας του μοναστηριού.

5. Βλ. W. Regel, E. Kurtz και B. Korabley, ό.π., σ. 14-15.

6. Βλ. Δ. Στρατή, Το νησί της Θάσου και το Άγιον Όρος, Καβάλα 1995, σ. 26-27.

7. Ο όσιος Λουκάς, σύμφωνα με την παράδοση, έζησε για αρκετά χρόνια στην περιοχή του Θεολόγου, όπου έκτισε μικρό εκκλησάκι, πιθανότατα στη θέση του σημερινού Αι-Γιάννη, προς τιμήν του αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, από την επωνυμία του οποίου πήρε το όνομα ο Θεολόγος.

8. Βλ. Κ. Χιόνη, Παναγιές της Θάσου, περ. «Μακεδονική Ζωή», Αύγουστος 1975, τεύχ. 111, σ. 42.

Ο ακριβής χρόνος ίδρυσης της μονής του Μιχαήλ Αρχαγγέλου δεν είναι γνωστός. Το πρώτο επίσημο έγγραφο που αναφέρεται στο μοναστήρι είναι ο χρυσόβουλος λόγος του 1287, όπου μνημονεύεται ότι η μονή Φιλοθέου κατείχε «μονύδριον τιμώμενον επί τω ονόματι του αρχιστρατήγου των άνω δυνάμεων Μιχαήλ, κείμενον επί τη των Θασίων λίθων αρχαία λατομία, συν πάση τη περιοχή και διακατοχή αυτού των τε περιβολίων και ελαιώνος και χωραφίων»⁹. Εδώ σαφώς αναφέρεται ότι το 1287¹⁰, και ίσως πολύ νωρίτερα, στη θέση του σημερινού μοναστηριού υπήρχε κτισμένο μονύδριο. Στη θέση του μονυδρίου πρέπει να κτίστηκε το μοναστήρι σύμφωνα με κάποιες ενδείξεις, το έτος 1821. Όπως γράφει ο Κ. Χιόνης, «οι μεγάλες εικόνες του τέμπλου της Μονής, που έχουν κλαπεί, έφεραν αφιερωματικές επιγραφές με τα έτη 1821 και 1822. Επίσης ένα έγγραφο, που είναι η πρώτη δωρεά στο μοναστήρι, είναι του 1821. Ίσως να μην είναι τυχαία η σύμπτωση των χρονολογιών των εικόνων του τέμπλου με τη χρονολογία του εγγράφου»¹¹.

Το 1835, όπως φαίνεται σε μια χαραγμένη πλάκα που βρίσκεται στη δυτική είσοδο του ναού, πρέπει να έγιναν κάποιες επιδιορθώσεις ή, το πιθανότερο, να ολοκληρώθηκε τότε το χτίσιμο της εκκλησίας που έχει σήμερα 9 μ. μήκος, 5 μ. πλάτος και 3 μ. ύψος.

Το έτος 1890 η ιερά μονή Φιλοθέου δίνει άδεια¹² στον ιερομόναχο του μοναστηριού Ζωσιμά Φιλοθεΐτη να κτίσει μικρή σκεπή στο νότιο άκρο της εκκλησίας και μικρό δωμάτιο δίπλα ακριβώς από τη δυτική είσοδο του ναού.

Στο μοναστήρι φυλάγεται η εικόνα (εξαπτέρυγο) του Μιχαήλ Αρχαγγέλου, όπου είναι φυλαγμένο ένα κομμάτι του Τιμίου Ήλου, μέρος δηλαδή καρφιού από εκείνα που χρησιμοποιήθηκαν για τη σταύρωση του Χριστού¹³. Η παράδοση θέλει τον Άγιο να μεταφέρει ο ίδιος τον Τιμίο Ήλο¹⁴ από τη μονή Φιλοθέου στη Θάσο.

9. Βλ. W. Regel, E. Kurtz και B. Korably, ό.π., σ. 14.

10. Πέντε χρόνια αργότερα, το 1292, με νέο χρυσόβουλο λόγο, ο ίδιος ο αυτοκράτορας Ανδρόνικος Β΄ Παλαιολόγος, ξαναεπικυρώνει τις κτήσεις της ιεράς μονής στην ίδια περιοχή, με τον ίδιο λεπτομερή και ακριβή τρόπο, βλ. W. Regel, E. Kurtz και B. Korably, ό.π., σ. 17.

11. Βλ. Κ. Χιόνη, Το μοναστήρι του Μιχαήλ Αρχαγγέλου της Θάσου, περιοδ. «Παρουσία», Ιανουάριος 1975, σ. 6.

12. Βλ. Παράρτημα, αριθ. εγ. 9.

13. Πληροφορίες «περί του Τιμίου Ήλου» μας δίνει το «Εγκόλπιον» που κυκλοφόρησε η μονή Φιλοθέου στα 1923, βλ. «Εγκόλπιον περιλαμβάνον τα εν Θάσω θαύματα του Αρχιστρατήγου Μιχαήλ και περί του Τιμίου Ήλου (Υπό τίνος αφιερώθη εις την Ι. Μ. Φιλοθέου και πώς ευρίσκεται το νυν εν Θάσω) και από το Γ. Σμυρνάκη, Το Άγιον Όρος, Καρυές 1988, σ. 585. Σύμφωνα με τις παραπάνω πηγές το τεμάχιο «του Τιμίου Ήλου» αφιέρωσε στη μονή Φιλοθέου ο αυτοκράτορας του Βυζαντίου Νικηφόρος Βοτανειάτης (1078-1081).

14. Επειδή τότε που έγινε η δεύτερη ανεύρεση του Τιμίου Ήλου ήταν η Δευτέρα της

Ο Δ. Στρατής στη μελέτη του για το μετοχιακό καθεστώς των ιερών μονών του Αγίου Όρους στη Θάσο, σχετικά με το ιερό κειμήλιο αναφέρει: «Το κειμήλιο αυτό φυλάσσεται μέχρι σήμερα ενσωματωμένο πάνω σ' ένα αργυρό εξαπτέρυγο, που φέρει επιπρόσθετο αργυρό στανρό, στο κέντρο του οποίου είναι χαραγμένη η εικόνα του Αρχαγγέλου· στο μέσο δε της επάνω κεραίας βρίσκονται δύο μικρές πολύτιμες πέτρες και ένας μεγαλύτερος σφραγιδόλιθος, κάτω από τον οποίο εναπόκειται το τεμάχιο του Τιμίου 'Ηλου· στο ίδιο σημείο υπάρχει χαραγμένο το όνομα από τα δεξιά προς αριστερά «Κωνσταντίνου Παναγιώτου». Η άλλη όψη του φέρει άλλο μεταλλικό στανρό, που καλύπτει όλη την επιφάνεια και στις άκρες των κεραίων του χαραγμένα τα μονογράμματα «IC-XC-NI-KA». Στη βάση της κάθετης κεραίας υπάρχει εγχάρακτη επιγραφή, η οποία μας πληροφορεί: «Το παρόν ανηγέρθη διά συνδρομής και δαπάνης Ανθίμου ιερομονάχου Φιλοθείτου και των χριστιανών των εν τη νήσω Θάσω και διά χειρός Σωτηρίου () Μάρτιος ()». Το όνομα του κατασκευαστή του και η χρονολογία είναι σβησμένα λόγω της χρήσης του από τη λατρεία και από τους κατοίκους που το έπαιρναν για ευλογία και θεραπεία ασθενειών στα σπίτια τους. Η γραφομένη (σβησμένη) χρονολογία πρέπει να ήταν του 1714. Μια άλλη επιγραφή στο άκρο της άνω κεραίας γράφει: «ΕΠΙΣΚΕΥΑΣΘΗ ΕΝ ΕΤΕΙ 1958 ΠΑΡΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΩΤ. ΧΡΙΣΤΟΥ»¹⁵.

Η μοναδικότητα και η χάρη του ιερού κειμηλίου προσέδωσαν στο μοναστήρι ιδιαίτερη μεγαλοπρέπεια και προσελκύουν πολλούς προσκυνητές. Για τη Θάσο και ιδιαίτερα για τους κατοίκους του Θεολόγου ο Μιχαήλ Αρχάγγελος είναι ο προστάτης τους, είναι ο 'Αγιός τους. «Όταν λένε τη λέξη «'Αγιος» ή «Μιχαήλ Αρχάγγελος» εννοούν τον Τιμίο 'Ηλο μαζί με τον Αρχάγγελο που εικονίζεται πάνω στο εξαπτέρυγο. Στη συνείδησή τους και οι δυο αυτές έννοιες είναι ταυτισμένες απόλυτα και γι' αυτό σημαίνουν το ίδιο πράγμα. Μια βαθιά, απλή και ανόθευτη πίστη στον Αρχάγγελο, που τους χάρισε την ευλογία του Τιμίου 'Ηλου του Χριστού»¹⁶. Μια πίστη που οι Θεολογίτες εκδηλώνουν στον Άγιο καθημερινά, ιδιαίτερα όμως όταν γιορτάζει, καθώς τον τιμούν με λαμπρό και πανηγυρικό τρόπο¹⁷.

Διακαινησίμου μετά το Πάσχα, αποφασίστηκε να γιορτάζεται ο Μιχαήλ Αρχάγγελος μαζί με τον Τιμίο 'Ηλο την Τρίτη της Διακαινησίμου.

15. Βλ. Δ. Στρατή, ό.π., σ. 34-35.

16. Βλ. *Ιερά Κοινοβιακή Μονή Αρχαγγέλου Μιχαήλ Θάσου*, Το προσκύνημα του Αρχαγγέλου Μιχαήλ της Θάσου, Θάσος 1994, σ. 19.

17. Το Μ. Σάββατο μοναχές φέρνουν το ιερό κειμήλιο από το μοναστήρι στο μετόχι του χωριού. Μετά από κάποια δημοπρασία ο Θεολογίτης που θα πλειοδοτήσει μεταφέρει το ιερό κειμήλιο από πόρτα σε πόρτα σ' όλο το χωριό, μεταφέροντας έτσι τη χάρη του

Η μονή Φιλοθέου για να μη χάσει τα πνευματικά δικαιώματα πάνω στον Τίμιο Ήλο έχτισε στο Θεολόγο «μετόχι» με μικρό ναΐσκο μέσα και είχε μόλις εκεί έναν μοναχό, που οι Θεολογίτες τον έλεγαν πριματ'κό¹⁸.

Ο χρόνος ίδρυσης του μετοχίου, που σώζεται μέχρι σήμερα σε καλή κατάσταση, είναι άγνωστος. Σύμφωνα όμως με κάποιες ενδείξεις πρέπει να κτίστηκε το δεύτερο μισό του 18ου αιώνα. Από μια ενθύμηση ενός μηναίου του μοναστηριού του Μιχαήλ Αρχαγγέλου, που έχει εξαφανιστεί και αναφέρεται σε θέμα αιρετοκρισίας, μαθαίνουμε τα εξής: «έλυσαν οι εκλεγμένοι κριτάδες τη διαφορά του Μεταζά του Δημήτρη με τους καλογέρους του Φιλοθέου, έτος 1782»¹⁹.

Στο μετόχι του Μιχαήλ Αρχαγγέλου στο Θεολόγο φυλαγόταν μέχρι το 1973, ίσως τώρα να μεταφέρθηκε στο μοναστήρι, ένα εκκλησιαστικό χειρόγραφο του έτους 1863, το οποίο παρουσιάζει ενδιαφέρον, γιατί το κείμενο του κώδικα αποτελεί πραγματικό καλλιγραφικό αριστούργημα²⁰.

Στο μετόχι έμενε ο εκάστοτε οικονόμος-πριματ'κός, που εκτός από το ιερό κειμήλιο μεριμνούσε για τη διαχείριση των κτημάτων και την αποστολή λαδιού, μελιού, κεριού και άλλων προϊόντων στη μονή Φιλοθέου. Πολλές φορές εξυπηρετούσε τις πνευματικές και λατρευτικές ανάγκες του χωριού και υπέγραφε, μαζί με άλλους μάρτυρες, διάφορα δικαιοπρακτικά έγγραφα, δείγμα της μεγάλης εκτίμησης που έτρεφαν στο πρόσωπό του οι κάτοικοι του Θεολόγου.

Όπως μας πληροφορεί ο Γ. Κουκλιάτης στην εργασία του για το μοναχισμό και τα μοναστήρια της μητροπόλεως Φιλίππων, Νεαπόλεως και Θάσου «σε χειρόγραφα λειτουργικά βιβλία (κυρίως μουσικά) ή σε άλλα εξώφυλλα παλαιών βιβλίων των εκκλησιών του χωριού και του μετοχίου σώζονταν διάφορα ονόματα, ενθυμήσεις και σημειώματα που γράφτηκαν από τους κατά καιρούς μετοχιάρχους. Σε μια τέτοια ενθύμηση σημειώνονται μεταξύ των άλλων και τα εξής: «Το παρόν εγράφη διά χειρός προσηγουμένου Ιγνατίου Φιλοθεΐτου και αφιερωθέν εν τη εκκλησία του αγίου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου

«Αγίου» σε κάθε σπίτι. Για το πανηγύρι του Αγίου λεπτομερείς περιγραφές βλ. στον Γιάννη Βαρδαβούλια, Χαρακτηριστικές λέξεις, παροιμίες και γλώσσα του Θεολόγου, περ. «Θασιακά», τ. 3 (1986), σ. 24-30. Βλ. ακόμα στην Ουρανία Τζιάτα, Θάσος, το πράσινο νησί, Θεσ/νίκη 1962, σ. 10-11 και περ. «Κουφόκαστρο», Μάης-Ιούνης 1979, τεύχ. 3, σ. 9.

18. Βλ. Γιάν. Βαρδαβούλια, Χαρακτηριστικές λέξεις, παροιμίες και γλώσσα του Θεολόγου, «Θασιακά», τ. 3 (1986), σ. 25.

19. Βλ. Κ. Χιόνη, Οι Παναγιές της Θάσου, περ. «Μακεδονική Ζωή», τεύχ. 111, σ. 42.

20. Βλ. Κ. Χιόνη, Οι παλιές εκκλησίες της Θάσου, εφ. «Ταχυδρόμος», αρ. φ. 11621/17.10.1973.

του εν τη νήσω Θάσω κατά την χώραν του Θεολόγου. Εν έτει 1820 κατά μήνα Αύγουστον»²¹.

Δυστυχώς πολλά από τα εκκλησιαστικά βιβλία που μνημονεύει παραπάνω ο Γ. Κουκλιάτης, καταστράφηκαν, με αποτέλεσμα να χαθούν και οι σημαντικές πληροφορίες που περιείχαν για τους οικονόμους του μετοχίου.

Αρκετές, αλλά αποσπασματικές, πληροφορίες για τους οικονόμους-πριματ'κούς της μονής Φιλοθέου στο μετόχι του Θεολόγου αντλούμε από επιστολές και σκόρπια έγγραφα καθημερινής χρήσης του αρχιερατικού φακέλου της Μονής, από τα ελάχιστα που διασώθηκαν κατά την πυρκαγιά του 1918 που έπληξε τη μονή Φιλοθέου. Σημαντικές είναι επίσης και οι πληροφορίες που προέρχονται από προφορικές μαρτυρίες γερόντων του Θεολόγου. Από έγγραφο του 1851 μαθαίνουμε ότι μετοχιάρχιος είναι ο προηγούμενος Γαβριήλ Φιλοθεΐτης, που υπογράφει ως πνευματικός στη διαθήκη²² της Χατζή Μαρίας Σταυροπούλου, συζύγου του οπλαρχηγού Χατζή Γιώργη.

Από μίαν επιστολή, που στέλνουν οι επίτροποι της μονής Φιλοθέου προς τον προεστό του Καζαβητίου Αναγνώστη Λογοθέτη, στις 18 Αυγούστου 1858, πληροφορούμαστε ότι οικονόμος στο μετόχι αναλαμβάνει ο προηγούμενος Άνθιμος «διά να έχει τον άγιον Αρχάγγελον καθώς τον είχε και ο μακαρίτης συνάδελφος ημών προηγούμενος Γαβριήλ και οι προ αυτού...»²³. Εδώ σαφέστατα αναφέρεται ότι ο Άνθιμος, τον Αύγουστο του 1858, αντικατέστησε τον αποθανόντα Γαβριήλ, που τον είχαμε συναντήσει στη διαθήκη της Χατζή Μαρίας Σταυροπούλου.

Το 1873 στο μετόχι υπάρχουν δύο οικονόμοι-επίτροποι, ο προηγούμενος Ευστράτιος Φιλοθεΐτης και ο αρχιμανδρίτης Συμεών Φιλοθεΐτης, αφού υπογράφουν επιστολή της ιεράς μονής Φιλοθέου προς την κοινότητα Θεολόγου με ημερομηνία 5 Ιουνίου 1873. Το ανέκδοτο αυτό έγγραφο παρουσιάζει σημαντικό ιστορικό ενδιαφέρον, αφού έχει σχέση με τη λειτουργία της δρύστρας στο Μαντάνι. Σύμφωνα με το έγγραφο αυτό παρέχεται στους κατοίκους του Θεολόγου η δυνατότητα «να κατασκευάζωσιν εις την δρύστραν τα νέα των φορέματα πληρώνοντες το τακτικόν τίμημα, τα δε παλαιά φορέματα θα πλένωσιν ανεμποδίστως και άνευ πληρωμών»²⁴.

Τον επόμενο χρόνο, και συγκεκριμένα σε έγγραφο που συντάχτηκε στις 3 Ιανουαρίου 1874, οικονόμος του μετοχίου αναφέρεται ότι ήταν ο πατέρας

21. Βλ. Γ. Κουκλιάτη, *Ο μοναχισμός και τα μοναστήρια της Ιεράς Μητροπόλεως Φιλίππων-Νεαπόλεως και Θάσου*, Καβάλα 1992, σ. 198.

22. Βλ. Απ. Ε. Βακαλόπουλου, *Ανέκδοτα δικαιοπρακτικά έγγραφα των χρόνων της τουρκοκρατίας*, «Θασιακά», τ. 4 (1987), σ. 176.

23. Βλ. Παράρτημα, αριθ. εγ. 1.

24. Βλ. Παράρτημα, αριθ. εγ. 3.

Ιωσήφ²⁵. Το 1881 συνδιακονούσαν στο μετόχι του Θεολόγου τρεις οικονόμοι, ο προηγούμενος Άνθιμος, ο «κυρ Χατζής Νίκανδρος μοναχός» και ο αρχιμανδρίτης Συμεών Φιλοθεΐτης. Η παρουσία των τριών οικονόμων στο μετόχι μνημονεύεται σε χειρόγραφο βιβλίο της μονής Φιλοθέου, που τιτλοφορείται «Κώδιξ Βος»²⁶.

Όπως παρατηρούμε, μεταξύ των ετών 1873-1881, η μονή Φιλοθέου αυξάνει τον αριθμό των οικονόμων στο μετόχι του Θεολόγου. Με την ενέργειά της αυτή η Μονή θέλει, προφανώς, να προστατέψει και να διαχειριστεί καλύτερα την περιουσία του μετοχίου, μετά τα σοβαρά προβλήματα που δημιουργήθηκαν κατά την ίδια χρονική περίοδο με την καταπάτηση των μοναστηριακών της εκτάσεων από μερικούς Θεολογίτες²⁷.

Ο ιερομόναχος Νήφων Φιλοθεΐτης φαίνεται να είναι οικονόμος το 1885, αφού στις 5 Φεβρουαρίου υπογράφει έγγραφο²⁸ ως «διευθύνων το εν Θεολόγο της Θάσου Μετόχιον της Ιεράς Βασιλικής και Πατριαρχικής Μονής του Φιλοθέου». Με το παραπάνω συμβιβαστικό, ανταλλακτικό και εξοφλητικό έγγραφο λύνεται οριστικά η διαφορά που είχε δημιουργηθεί από το 1873 ανάμεσα στη Μονή και σε μερικούς κατοίκους του Θεολόγου, που καταπάτησαν εκτάσεις του μοναστηριού.

Το 1890 οικονόμος στο μετόχι είναι ο ιερομόναχος Ζωσιμάς Φιλοθεΐτης, προς τον οποίο οι επίτροποι της μονής Φιλοθέου στέλνουν επιστολή με ημερομηνία 5 Μαρτίου 1890²⁹.

Το επόμενο έτος μετοχιάριος αναφέρεται ο Άνθιμος. Αυτό προκύπτει από επιστολή της Μονής προς τον παραπάνω οικονόμο, με ημερομηνία 28 Ιουλίου 1891, που δημοσιεύει ο Δ. Στρατής. «Προ τούτης σας λέγομεν ότι απόφασις είναι του Ιερού Μοναστηρίου μας εις το εξής δεν έχεις την άδειαν να εξέλθεις από την Θάσον με Αρχάγγελον εις ταξείδιον, επειδή υπάρχουν κίνδυνοι και είσαι υπεύθυνος εις το να φυλάξεις τον θησαυρόν εντός της νήσου Θάσου... Επαναλαμβάνοντες σας λέγομεν ότι δεν έχεις την άδειαν να πηγαίνεις έξω από την Θάσον να ζητείς ταξείδιον με τον Αρχάγγελον. Αν όμως τόχει και ζητήσουν επισήμως τον Αρχάγγελον έξω από την νήσον Θάσον και τότε πάλι δεν έχεις την άδειαν, αλλά να γράφεις ενταύθα εις το Μοναστήριον και τότε θα σκεφθώμεν και θα σας γράψωμεν τι το δέον γενέσθαι...»³⁰.

Από την παραπάνω επιστολή γίνεται φανερό ότι η μονή Φιλοθέου έπαιρ-

25. Βλ. Παράρτημα, αριθ. εγ. 5.

26. Βλ. Δ. Στρατή, ό.π., σ. 130-131.

27. Βλ. Παράρτημα, αριθ. εγ. 2, 4, 5, 6, 7 και 8.

28. Παράρτημα, αριθ. εγ. 8.

29. Παράρτημα, αριθ. εγ. 9.

30. Βλ. Δ. Στρατή, ό.π., σ. 35-36.

νε αυστηρα μετρα για να μην κλαπει το ιερο κειμηλιο, καθως η φημη του Μιχαήλ Αρχαγγέλου ξεπέρασε τα στενά όρια του νησιού και πολλές φορές ζητούσαν την ευλογία του και εκτός της Θάσου.

Οικονόμοι το 1911 φαίνονται να είναι ο αρχιμανδρίτης Νήφων Φιλοθεΐτης και ο Στέφανος Φιλοθεΐτης, αφού σε έκδοση του 1911 αναφέρονται ως συνδρομητές³¹. Δεν αποκλείεται ο Νήφων Φιλοθεΐτης να είναι ο ιερομόναχος του 1885 και να επισκέπτεται για δεύτερη φορά το μετόχι του Μιχαήλ Αρχαγγέλου.

Το 1925 βρίσκεται στο μετόχι ο προηγούμενος Χρυσόστομος³², ο οποίος παραιτήθηκε τον Ιανουάριο του 1927, όταν αρνούμενος να υποδείξει σε κυβερνητικό υπάλληλο, που συνοδευόταν από τον πρόεδρο της Κοινότητας και μερικούς προκρίτους, τα διάφορα κτήματα της Μονής, απειλήθηκε «ότι μέχρι της 20ης Φεβρουαρίου θα γίνει κανονική διανομή όλων των κτημάτων του μετοχίου». Οι παραπάνω σημαντικές πληροφορίες περιέχονται σε επιστολή³³ της ιεράς μονής Φιλοθέου προς τη σεβαστή ιερή κοινότητα του Αγίου Όρους με ημερομηνία 30.1.1927. Η επιστολή κλείνει με την παράκληση «όπως ενεργηθώσιν αρμοδίως τα δέοντα προς αποσόβησιν της απειλουμένης ταύτης μεγίστης διά την Ιεράν ημών Μονήν ζημίας».

Αντικαταστάτης του παραιτηθέντος προηγούμενου Χρυσοστόμου φαίνεται να είναι ο προηγούμενος Άνθιμος. Αυτό πληροφορούμαστε από δύο επιστολές³⁴ των επιτρόπων της Μονής προς τους μητροπολίτες Κω Φώτιο και Θάσου Γεώργιο με ημερομηνίες 30 και 31 Ιανουαρίου 1927 και από το πιστοποιητικό³⁵ που χορήγησε η μονή Φιλοθέου στον Άνθιμο με ημερομηνία 1 Φεβρουαρίου 1927, σύμφωνα με το οποίο «ο προηγούμενος κ. Άνθιμος αποστέλλεται εις το εν Θεολόγω της Θάσου ημέτερον μετόχιον ως πνευματικός και επιστάτης των εκείσε μοναστηριακών ημών κτημάτων αντί του παραιτηθέντος ημετέρου συναδέλφου προηγούμενου κ. Χρυσοστόμου».

Ο Άνθιμος φαίνεται να είναι στο Θεολόγο μέχρι το 1938, αφού, όπως μας πληροφόρησε ο κ. Κ. Χιόνης, σε επεισόδιο που συνέβη το έτος αυτό ανάμεσα στον πατέρα του και το Ν. Κόρδα κατά την ημέρα που γιόρταζε ο Μιχαήλ Αρχάγγελος ο Άνθιμος ως πνευματικός προσπάθησε να τους συμβιβάσει. Πάντως στις 3 Δεκεμβρίου 1932 ο Άνθιμος γράφει από το Θεολόγο επιστολή στον ιατρό Αυγουστή Αναστασιάδη για να τον ευχαριστήσει και να ζητή-

31. Βλ. Σ. Μερτζίδου, *Θασιακά ήτοι ιστορία της νήσου Θάσου*, Καβάλα 1911, σ. ε'.

32. Βλ. Παράρτημα, αριθ. εγ. 10.

33. Βλ. Παράρτημα, αριθ. εγ. 13.

34. Βλ. Παράρτημα, αριθ. εγ. 12 και 14.

35. Βλ. Παράρτημα, αριθ. εγ. 15.

σει τις ιατρικές του συμβουλές σε μια περίπτωση ασθένειας της ανεψιάς του³⁶.

Για τους δύο τελευταίους οικονόμους οι πληροφορίες μας προέρχονται από γέροντες του Θεολόγου, καθώς δεν υπάρχουν σχετικές γραπτές μαρτυρίες. Έτσι μαθαίνουμε ότι κατά τη διάρκεια της Κατοχής οικονόμος ήταν ο Συμεών, ο οποίος, όταν οι Βούλγαροι κατέλαβαν τη Θάσο, το Μάιο του 1941, από φόβο μήπως οι κατακτητές αρπάξουν το ιερό κειμήλιο, το μετέφερε στη μονή Φιλοθέου. Μετά την απελευθέρωση του νησιού, το Σεπτέμβρη του 1944, ο ίδιος οικονόμος, μαζί με επιτροπή³⁷ από το Θεολόγο, έφερε πάλι το κειμήλιο στο μετόχι.

Τελευταίος οικονόμος-πριματ'ικός στο μετόχι του Μιχαήλ Αρχαγγέλου φαίνεται να είναι ο πατέρας Καισάριος³⁸, ο οποίος πρέπει να παρέμεινε στο Θεολόγο από το 1952 μέχρι το 1957. Έκτοτε και μέχρι το 1974, οπότε ήρθαν οι πρώτες μοναχές στο μοναστήρι, την επιστασία του μετοχίου την αναλαμβάνουν λαϊκοί³⁹.

Οι σχέσεις των οικονόμων του Μετοχίου με τους κατοίκους του Θεολόγου όλα αυτά τα χρόνια ήταν άριστες. Όμως από το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα διαταράσσονται και κατά διαστήματα οξύνονται αρκετά. Η πρώτη μεγάλη κρίση δημιουργήθηκε, όταν μερικοί Θεολογίτες καταπάτησαν εκτάσεις του μοναστηριού. Μια σειρά από ανέκδοτα έγγραφα, με χρονική αλληλουχία, μας ενημερώνουν για το σοβαρό αυτό ζήτημα. Το πρώτο έγγραφο⁴⁰ έχει ημερομηνία 29 Απριλίου 1873 και υπογράφεται από ενενήντα (90) προύχοντες του Απάνω και Κάτω Μαχαλά. Με το έγγραφο αυτό οι προύχοντες του Θεολόγου αναγνωρίζουν το ιδιοκτησιακό καθεστώς του Μοναστηριού και καταδικάζουν την προσπάθεια μερικών συγχωριανών τους να οικειοποιηθούν μέρος των κτημάτων της ιεράς μονής. Το δεύτερο έγγραφο⁴¹ με ημερομηνία 25 Ιουνίου 1873 υπογράφεται από τους προεστούς του Άνω και Κάτω Μαχαλά. Σ' αυτό, αφού γίνεται λεπτομερής αναφορά της περιουσίας της ιεράς μονής Φιλοθέου, οι προεστοί ομολογούν ότι είναι ιδιόκτητα του ιερού μοναστηριού,

36. Βλ. Γ. Αυγουστίδη, Ο Θάσιος ιατρός Αυγουστής Αναστασιάδης (1875-1958), «Θασιακά», τ. 8 (1992-3), σ. 40.

37. Όπως θυμάται ο Γιάννης Σουρίνης, ανάμεσα στην επιτροπή ήταν και οι: Ιωάννης Αναγνώστου, Μήτσος Γαλανός, Κυπάρισσος Δουκαράς, Γιάννης και Γρηγόρης Μαλλιαρός, Σταμάτης Πετρίδης και Παράσχος Σουρίνης.

38. Την πληροφορία αυτή μας έδωσε ο Στχμάτης Πετρίδης, ο οποίος συμμετείχε στην επιτροπή που μετά την Κατοχή ξανάφερε το ιερό κειμήλιο από τη μονή Φιλοθέου στο μετόχι του Θεολόγου.

39. Ο Μήτσος Γαλανός από το 1957 μέχρι το 1964 και ο Κώστας Βαρκάρης από το 1964 μέχρι το 1974. (Βλ. Παράρτημα, αριθ. εγ. 17).

40. Βλ. Παράρτημα, αριθ. εγ. 2.

41. Βλ. Παράρτημα, αριθ. εγ. 4.

Ο Δημήτριος Γαλανός με τον Άγιο στο χέρι του.

καταδικάζουν «την αυθαίρετον επέμβασιν εκείνων των ολίγων» και δηλώνουν ότι «το Μοναστήριον έχει το δίκαιον, οι δε ολίγοι εκείνοι απεδείχθη ότι μη γνωρίζοντες καταπάτησαν τον χώρον του Μοναστηρίου». Τέλος αποφασίζουν «χάριν της ειρήνης και ομονοίας της χώρας ημών μετά του Μοναστηρίου, ίνα το μεν Μοναστήριον μένει ακαταζήτητον και ανενόχλητον παρὰ των ειρημένων εκείνων ολίγων, η δε Κοινότης της χώρας ημών να αποζημιώσει έκαστον από αυτούς και πληρώσει δι' όσας ημέρας ειργάσθησαν...».

Τον Ιανουάριο του επόμενου έτους, δηλαδή το 1874, τρεις από τους «καταπατητές» δηλώνουν⁴² εγγράφως ότι αφιερώνουν στη Μονή αγριελιές και αμπολάδια, προφανώς αυτά που είχαν καλλιεργήσει, η δε Μονή τους αποζημιώνει για τα μεροκάματα που έκαναν. Φαίνεται, όμως, πως με τη συμβιβαστική πρόταση της Κοινότητας δε συμφώνησαν όλοι οι «καταπατητές». Η υπόθεση τράβηξε σε μάκρος και δύο από αυτούς συμβιβάστηκαν το 1885, όπως φαίνεται από έγγραφο⁴³ με ημερομηνία 5 Φεβρουαρίου 1885, που χαρακτηρίζεται συμβιβαστικό, ανταλλακτικό και εξοφλητικό.

42. Βλ. Παράρτημα, αριθ. εγ. 5, 6, 7.

43. Βλ. Παράρτημα, αριθ. εγ. 8.

Νέα σοβαρή κρίση δημιουργήθηκε το 1925 ανάμεσα στη μονή Φιλοθέου και την κοινότητα Θεολόγου. Σημείο τριβής αυτή τη φορά ήταν το ιερό κειμήλιο. Από ανέκδοτο έγγραφο, που φέρει ημερομηνία 7 Οκτωβρίου 1925 και αποστέλλεται από την ιερή μονή Φιλοθέου προς τη σεβαστή ιερή κοινότητα του Αγίου Όρους⁴⁴, προκύπτει ότι η κοινότητα Θεολόγου διά των ιερέων της διεκδικούσε την κυριότητα του κειμηλίου, πράγμα το οποίο οι επίτροποι της Μονής χαρακτηρίζουν ως προσπάθεια σφετερισμού του και καταφεύγουν στη διαιτησία της ιερής κοινότητας.

Η συνήθεια των πιστών να αφιερώνουν, για να μνημονεύονται τα ονόματά τους, ήταν πολύ συνηθισμένη και στη Θάσο. Οι Θεολογίτες, άνθρωποι θεοσεβείς, έδειχναν τη μεγάλη ευλάβειά τους προς το Μιχαήλ Αρχάγγελο με πολλές αφιερώσεις κτημάτων, ελαιοδένδρων και άλλων περιουσιακών στοιχείων. Χαρακτηριστικό δωρητήριο έγγραφο, που είναι και η πρώτη δωρεά στο μοναστήρι, αποτελεί έγγραφο που συντάχθηκε το 1821, σύμφωνα με το οποίο η οικογένεια του Σωτήρη και της Φωτεινής, εκ χώρας Θεολόγου, αφιερώνουν όλα τα υπάρχοντά τους «εις το θείον και παμμέγιστον Μιχαήλ Αρχάγγελον διά να μνημονεύονται τα ταπεινά και αμαρτωλά ονόματά τους εις αιώνα τον άπαντα...»⁴⁵. Αργότερα θα ακολουθήσουν κι άλλες δωρεές, που θα δημιουργήσουν τη μεγάλη περιουσία της μονής του Μιχαήλ Αρχαγγέλου.

Η ανθηρή οικονομική κατάσταση του μοναστηρίου φαίνεται και από επιστολή της μονής Φιλοθέου προς τον Αναστάσιο Σταματέκο με ημερομηνία 30 Μαΐου 1926. Σύμφωνα με το ανέκδοτο αυτό έγγραφο⁴⁶, που παρουσιάζει ιδιαίτερο ιστορικό ενδιαφέρον, η μονή Φιλοθέου δέχεται να συμμετάσχει «εις το εν Ποτώ ανεγειρόμενον ατμοκίνητον ελαιοτριβείον» με εκατό (100) μετοχές «αντί χιλίων δραχμών εκάστη», ποσό πολύ μεγάλο για την εποχή εκείνη.

Η περιουσία της μονής του Μιχαήλ Αρχαγγέλου, όπως και όλων των μονών του Αγίου Όρους στη Θάσο, με τον αγροτικό νόμο της 13ης Ιουνίου 1927 περί απαλλοτριώσεων των μετοχίων Θάσου και Λήμνου, κηρύχθηκε αναγκαστικώς απαλλοτριωτέα και διανεμήθηκε το 1931 σε 72 ακτήμονες. Σύμφωνα με την απόφαση υπ' αριθ. 19, που δημοσιεύθηκε στις 28.12.1931, η επιτροπή απαλλοτριώσεων Καβάλας «κηρύσσει το αγρόκτημα της εν Άθω Ιεράς Μονής Φιλοθέου εξ ολοκλήρου απαλλοτριωτέον μετά των εξωχωράφων αυτού και παρακολουθημάτων αυτού. Εξαιρεί της απαλλοτριώσεως τον ελαιόμυλον, άλλοτε αλευρόμυλον, και την αποθήκην ελαιοκάροπου της θέσεως Κε-

44. Βλ. Παράρτημα, αριθ. εγ. 10.

45. Βλ. Κ. Χιόνη, *Ανέκδοτα θασιακά έγγραφα των ετών 1769-1909*, «Θασιακά», τ. 5 (1988), σ. 106-107.

46. Βλ. Παράρτημα, αριθ. εγ. 11.

λί...⁴⁷. Κατά τον χρόνον της απαλλοτριώσεως η αξία του κτήματος δεν ήτο δυνατόν να υπερβαίνει τας 177.278 δραχ.»⁴⁸.

Καθώς αλλάζουν οι πολιτικο-οικονομικές συνθήκες, μετά την απαλλοτριώση των μοναστηριακών κτημάτων στο νησί, άλλαξε σταδιακά και η μορφή σχέσεων του Αγίου Όρους και της Θάσου. Ωστόσο η μονή Φιλοθέου εξακολουθεί και μετά την απαλλοτριώση να στέλνει οικονόμους στο μετόχι του Θεολόγου μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του '50. Από το 1957 μέχρι το 1974, οπότε ήρθαν οι πρώτες μοναχές στο μοναστήρι, την ευθύνη του Μετοχίου την είχαν λαϊκοί. Στο διάστημα αυτό το μοναστήρι παρέμεινε έρημο αλλά σε καλή κατάσταση⁴⁹, συντηρούμενο με τις φροντίδες των κατοίκων. Ζωντάνευε για λίγες μέρες, όταν γιόρταζε, από τα πανηγύρια των Θεολογιτών και των άλλων κατοίκων της Θάσου.

Τον Οκτώβριο του 1974 έρχονται οι πρώτες εφτά μοναχές από το μοναστήρι της Παναγίας Οδηγητριάς Πορταριάς Βόλου με επικεφαλής την ηγουμένη Εφραιμία⁵⁰. Μαζί με το Φιλοθεΐτη ιερομόναχο πατέρα Ιωσήφ, που είχε από τότε την ευθύνη του μετοχίου της μονής στο Θεολόγο, οι μοναχές εργάστηκαν σκληρά για να μεταμορφώσουν το μοναστήρι και να του δώσουν τη σημερινή όψη⁵¹. Έκτοτε το ιστορικό μοναστήρι του Μιχαήλ Αρχαγγέλου λειτουργεί με κοινοβιακό τρόπο ως γυναικείο ησυχαστήριο, που εξαρτάται πνευματικά από την ιστορική μονή Φιλοθέου του Αγίου Όρους.

Τελειώνοντας την ανακοίνωσή μου αισθάνομαι την ανάγκη να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στην ηγουμένη της μονής του Μιχαήλ Αρχαγγέλου Εφραιμία και στο βιβλιοθηκάριο της ιεράς μονής Φιλοθέου πατέρα Λουκά για τις πολύτιμες πληροφορίες που μου πρόσφεραν, βοηθώντας με να εμπλουτίσω την παρούσα μου εργασία με πολλά και ενδιαφέροντα ιστορικά στοιχεία.

47. Βλ. Παράρτημα, αριθ. εγ. 16, όπου δημοσιεύεται όλη η απόφαση της αναγκαστικής απαλλοτριώσεως των κτημάτων της μονής Φιλοθέου και η διανομή τους σε ακτήμονες του Θεολόγου. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε διηγήσεις Θεολογιτών της εποχής εκείνης, που αρνήθηκαν να πάρουν «κλήρο» από ευσέβεια αλλά και από φόβο προς τον Άγιο. Ένας απ' αυτούς ήταν και ο παππούς μου Παναγιώτης Μηνιώτης. Θυμάμαι, λοιπόν, που μου έλεγε πως όταν πήγε με τον «κλήρο» στο σπίτι, η γιαγιά μου, η Σωτήρα, τον έβαλε «στου κολ'». «Σύρι γλήγουρα ντουν κλήρου πίσου. Κτήματα τ' Αγίου ιγώ δε θέλου».

48. Κατά την απογραφή της περιουσίας της μονής του Μιχαήλ Αρχαγγέλου από την επιτροπή απαλλοτριώσεων Καβάλας το 1931, πολλά από τα περιουσιακά στοιχεία του μοναστηριού ανήκαν παλαιότερα σε άλλα μετόχια της μονής Φιλοθέου στο Θεολόγο. Φαίνεται πως μετά την καταστροφή και εξαφάνιση όλων των μετοχιών οι περιουσίες των αποδόθηκαν στο μοναστήρι του Μιχαήλ Αρχαγγέλου.

49. Βλ. Οδηγός της Θάσου, Γαλλική αρχαιολογική σχολή, Αθήνα 1989, σ. 108.

50. Το 1974 το ιερό κειμήλιο μεταφέρθηκε από το μετόχι του Θεολόγου στο μοναστήρι, όπου βρίσκεται μέχρι σήμερα.

51. Τα τελευταία χρόνια το μοναστήρι του Μιχαήλ Αρχαγγέλου έχει αγοράσει αρκετά κτήματα γύρω από τη Μονή. Έτσι μετά από τόσα χρόνια, πολλά από τα απαλλοτριωθέντα κτήματα, τα «καλουγερ'κά» όπως τα ονομάζουν ακόμα οι Θεολογιτες, επιστρέφουν πάλι στο ιστορικό μοναστήρι.

ΕΓΓΡΑΦΑ

1

1858 Αυγούστου 18

Επιστολή των επιτρόπων της μονής Φιλοθέου προς τον προεστό του Καζαβητίου Αναγνώστη Λογοθέτη με την οποία του ανακοινώνουν τη χειροτονία του μοναχού Ανθίμου ως ιερέα στο μετόχι του Μιχαήλ Αρχαγγέλου Θεολόγου και ζητούν τη συμπαράστασή του για την ευόδωση του έργου του. Δίφυλλο με διαστάσεις 0,300×0,200. Τσακίζεται δύο φορές οριζόντια και δύο κάθετα. Στην 4η σελ. αναγράφεται η διεύθυνση του παραλήπτη: «Τω τιμιωτάτω προεστώτι και επιτρόπω ημών κυρίω Αναγνώστη εν χω ημίν λίαν περιποθήτω. Θάσον ευχετικώς. Εις χωρίον Καζαβήτι». Το έγγραφο προέρχεται από το αρχείο της οικογένειας Λογοθέτη και βρίσκεται στα χέρια των κληρονόμων Γεωργίου Μαυρομάτη. Φωτοτυπία του παραπάνω εγγράφου έθεσε στη διάθεσή μας ο κ. Κων/νος Χιόνης, που είχε φωτοτυπήσει το αρχείο αυτό το 1973.

Πρώτον ερωτώμεν ακριβώς τα αίτια της ποθητάτης ημίν αγαθής υγείας σας· επομένως σας αναφέρομεν διά του παρόντος ημών ευχετικού ότι επειδή σας θεωρούμεν ως τέκνον του ιερού μοναστηρίου μας γνήσιον, διά τούτο προς πνευματικήν σας χαροποίησιν σας ειδοποιούμεν ότι προ τινων ημερών χειροτονήσαμεν ιερέα τον συνάδελφόν μας 'Ανθιμον, τον από τα προλαβόντα έτη γνωστόν σας, διό και στέλλομεν την παροσιότητά του ήδη ταξιδιώτην εις το εν τη χώρα Θεολόγου μοναστηριακόν ημών ταξίδιον διά να έχει τον άγιον Αρχάγγελον καθώς τον είχε και ο μακαρίτης συνάδελφος ημών προηγούμενος Γαβριήλ και οι προ αυτού. Παρακαλούμεν, λοιπόν, όπως αγαπάτε τον διαληφθέντα συναδελφόν ημών παπά 'Ανθιμον και έχητε πάντοτε εις την αγαθήν και ειλικρινή εύνοιάν σας, υπερασπιζόμενος αυτόν λόγω τε και έργω και ό,τι ήθελε το καλέσει η χρεία, και εις τούτο ημείς υποχρεοίτε μεγάλως, η δε κυρία θεοτόκος Ευαγγελίστρια θέλει σας ανταμείψει τον μισθόν της αγάπης σας πολυπλάσιον εν τω αιώνι και εν τω μέλλοντι. Μένομεν. Τη 18 Αυγούστου 1858. 'Άγιον Όρος εκ της ιεράς μονής του Φιλοθέου. Της περιποθήτου ημίν τιμιότητός σας ενχέται προς κύριον διάπυροι.

Οι επίτροποι της ιεράς μονής Φιλοθέου αρχιμανδρίτης Καισάριος και γέρον Σωφρόνιος και οι συν ημίν εν χω αδελφοί.

2

1873 Απριλίου 29

Με το έγγραφο αυτό οι προύχοντες του Θεολόγου αναγνωρίζουν το ιδιοκτησιακό καθεστώς του μοναστηρίου και καταδικάζουν την προσπάθεια μερικών συγχωριανών τούς να

οικειοποιηθούν μέρος των κτημάτων της ιεράς μονής. Το έγγραφο προέρχεται από το αρχείο της μονής του Μιχαήλ Αρχαγγέλου και δακτυλογραφημένο φωτοαντίγραφο αυτού έθεσε στη διάθεσή μας η ηγουμένη της παραπάνω μονής Εφραϊμία.

Διά του παρόντος ενυπογράφου, επιβεβαίον και μαρτυρικού γράμματος δήλον αποκαθίσταται ότι προ πολλών ετών διά χρυσοβούλων και φερμανίων των μακαρίων και αιμνήστων βασιλέων αφιερώθη εις τόπος καλούμενος Λιβάδι και τα εγγύς μέρη του εις το ιερό μοναστήριον Φιλοθέου, κείμενον εν τω Αγιωνύμω Όρει του Άθωνος με όσα ελαιόδενδρα υπάρχουσι εν αυτώ, ήμερα και άγρια, και έκτοτε οι κατά καιρόν πατέρες του μοναστηρίου τούτου εκαλλιέργησαν τον τόπον, τον εκόσμησαν με εκκλησίαν, με οικήματα, με ελαιόμυλον, και πολλά άκαρπα δένδρα μετέφερον εις κάρπιμα, και ωφέλησαν και το μοναστήριον και το ως και το ιμνηρίον από το δέκατον των ελαιών, και ημέραν παρ' ημέραν καλλιεργούσι τα χωράφιά των και τας αγριοελαίας μεταβάλλουσιν εις ήμερα ελαιόδενδρα και ουδείς των κατοίκων της χώρας μας ταύτης Θεολόγος έχει μετοχήν εκείσε ουδέ βήμα ποδός, τόσον από χωράφια όσον και από ελαιόδενδρα ήμερα και άγρια, εκτός μόνον όταν ήθελε υπάροξη καμιά ξυλεία πεύκων ή φωτοξύλων, τότε είχασι το ελεύθερον και έκοπτον ανεμποδίστως και ουχί άλλο τι περισσότερον. Τώρα δε τινες των εγχωρίων μας ανεφάνησαν ζητούντες αυθαιρέτως να οικειοποιηθώσι μέρος των αγριελαιών εκ του τόπου και περιορισμού του ιερού τούτου μοναστηρίου, όπου μέχρι τούδε ουδείς των κατοίκων ετόλμησε να πράξη τούτο πάποτε, όπερ ως νομίζομεν είναι αυθαιρεσία και ένεκα τούτου δίδομεν το παρόν μαρτυρικόν εις χείρας των πατέρων του μοναστηρίου ίνα τους ωφελήση όπου δει, διότι γνωρίζομεν πάνν καλώς και μαρτυρούμεν εν καθαρά συνειδήσει ότι το κτήμα τούτο υπήρχε και υπάρχει αναφαίρετον και αναπόσπαστον του ιερού τούτου μοναστηρίου και εις ένδειξιν υποφαινόμεθα. Τη 29η Απριλίον 1873 εν Θεολόγω.

Απάνω Μαχαλάς

Κάτω Μαχαλάς

Αρχιμανδρίτης Γαβριήλ	μαρτυρώ	Ο Επίτροπος του Αγ. Μαρωνείας	
Παπά Ενστράτιος	»	Η. Γ. Οικονόμος	μαρτυρώ
Αναγνώστης Χατζηγιώαννου	»	(δυσανάγνω.)	»
Αναγνώστης Σωτήρη	»	Νικόλαος Βασιλείου	»
Κυπάρισσος Γεωργίου	»	(δυσανάγνω.)	»
Αναγνώστης Ιωάννου	»	Γεώργιος Σωτήρη	»
Σωτήριος Στεφάνου	»	Γεώργιος Παναγιώτη	»
Αθανάσιος Χατζηγιώαννου	»	Βασίλειος Αναγνώστου	»
Κων/νος Δημητρίου	»	Στανρόπουλος Σωτηρίου	»

Κυριάκος Λατίτζος	μαρτυρώ	Δημήτριος Γεωργίου	μαρτυρώ
Ιωαννίδης Αθανάσιος	»	Κων/νος (δυσανάρν.)	»
Δημήτριος (δυσανάρν.)	»	Νικόλαος	»
Σταμάτης Ιωάννου	»	Δημήτριος Μανώλη	»
Ιωάννης Αυγουστή	»	Κ. Μ. Κυριάκος	»
Βασίλειος Καραγιάννη	»	Δημήτριος Θεοδώρου	»
Ιωάννης Μαστροκωνσταντή	»	Ιωάννης Κων/νου	»
Σωτήρης Ματθαίου	»	Κων/νος Σταμάτη	»
Κωνσταντής Αναστασίου	»	Παναγιώτης Σταμάτη	»
Αναστάσιος Πιστέλας	»	(δυσανάρν.)	»
Παπά Αναστάσιος	»	Νικόλαος (δυσανάρν.)	»
Ιωάννης Βαρκάρης	»	Ιωάννης Δημητράκη	»
Ιωάννης Κατσαρού	»	(δυσανάρν.)	»
Στάμος Σταμάτης	»	Παρασκευάς Βασιλείου	»
Κυπαρίσσης Γιαννάκου	»	Ιωάννης Μελκάνης	»
Γεώργιος Β. Κρίτου	»	Κων/νος Πατήρα	»
Ιωάννης Αντωνίου	»	Ιωάννης Βασιλικού	»
Δημήτριος Τσατάλης	»	Γεώργιος Λαμπρινού	»
Δούκας Μάρκου	»	Ιωάννης Μιχάλη	»
Δημήτριος Καϊμακάμης	»	(δυσανάρν.)	»
Αθανάσιος Τζιγκρός	»	Γεώργιος Δημητρίου	»
Νικόλαος Δημητρίου	»	Σκαρλάτος Κυριάκου	»
Ιωάννης Χρήστου	»	Κυριάκος Σταμάτη	»
Σταμάτης Θεοδώρου	»	(δυσανάρν.)	»
Παρόσχος Χαραλάμπου	»		
Δημήτριος Σταμάτη	»		
Γεώργιος Ζαγοριανός	»		
Κυριάκος Χαμένος	»		
Γιαννάκης Αργυρός	»		
Νικόλαος Γεωργίου	»		
Κυριάκος Γιάννη	»		
Ιωάννης Κων/νου	»		
Γεώργιος Αργύρη Μανώλη	»		
Κυριάκος Γεωργίου Βαίτου	»		
Δημήτριος Στρατής	»		
Δημήτριος Δεληστεργίου	»		
Ιωάννης Καφογιώργη	»		
Νικόλαος Σωτήρη	»		
Γεώργιος Καραβοκύρης	»		

Δούκας Δεληγιαννάκης »
 Δημήτριος Τζίμας »
 Ιωάννης Καϊμακάμης »
 (τ. σφρ.)

3

1873 Ιουνίου 5

Έγγραφο που υπογράφεται από τους δύο μοναχούς του μετοχίου του Μιχαήλ Αρχαγγέλου Ευστράτιο και Συμεών για τον τρόπο λειτουργίας της δρύστρας του Θεολόγου. Το έγγραφο προέρχεται από το αρχείο της οικογένειας του Νικολάου Βασιλικού. Φωτοτυπία του παραπάνω εγγράφου έθεσε στη διάθεσή μας ο κ. Κων/νος Χιόνης.

Αηλούται διά του παρόντος ενυπογράφου εγγράφου από μέρος της ιερής μονής ημών Φιλοθέου ότι η σύστασις αλευρομύλου εντός του μοναστηριακού ημών Μαντανίου, περί της οποίας έλαβεν ιδέαν η κοινότης Θεολόγου χώρας ότι προτίθεται το μοναστήριον να κάμει, ως είρηται, πληροφορούμεν αυτήν ότι το μοναστήριον δεν θέλει συγχωρήσει την ανωτέρω σύστασιν του μύλου, εάν ήθελεν φέρει πρόσκωμα και ενόχλησιν και εμπόδιον εις την τακτικήν ενέργειαν της εντός του Μαντανίου μοναστηριακής ημών δρύστρας, ήτις χρησιμεύει εις τας ανάγκας των κατοίκων, αζημιώτως εννοείται προς το μοναστήριον, αλλά και την Κοινότητα να ευκολύνωμεν, δηλονότι εις την δρύστραν οι κάτοικοι θα κατασκευάζουσιν τα νέα των φορέματα πληρώνοντας το τακτικόν τίμημα, τα δε παλαιά θα πλύνωσιν ανεμποδίστως και άνευ πληρωμής. Διό και υποσχόμενοι υποφαινόμεθα. 5 Ιουνίου 1873.

Εν Θεολόγω της Θάσου
 Προηγούμενος Ευστράτιος Φιλοθεΐτης
 Αρχιμανδρίτης Συμεών Φιλοθεΐτης

4

1873 Ιουνίου 25

Έγγραφο που υπογράφεται από τους προεστούς του Άνω και Κάτω Μαχαλά του Θεολόγου. Σ' αυτό γίνεται λεπτομερής αναφορά της περιουσίας της μονής Φιλοθέου, όπου οι προεστοί ομολογούν ότι είναι ιδιόκτητα κτήματα του μοναστηριού, καταδικάζουν την αυθαίρετη επέμβαση μερικών Θεολογιτών και προτείνουν συμβιβασμό. Το έγγραφο προέρχε-

ται από το αρχείο της μονής του Μιχαήλ Αρχαγγέλου και δακτυλογραφημένο φωτοαντίγραφο αυτού έθεσε στη διάθεσή μας η ηγουμένη της παραπάνω μονής Εφραιμία.

Διά του παρόντος ενυπογράφου ημών γράμματος οι υποφαινόμενοι μεθ' απάντων των κατοίκων της χώρας ημών θεολόγου μαρτυρούμεν και επιβεβαιούμεν ότι το εν Αγίω Όρει ιερόν μοναστήριον του Φιλοθέου προς τα κτήματα του εντός του χωριού ημών μετοχίου αυτού, οίον αλευρομύλους, ελαιόμύλους, δρύστρια, μανδάνι επί ιδίου ύδατος, ως μπαχτσέδες ομοίως και ελαιώνες και χωράφια εις διάφορα μέρη κατά την χώραν ημών, έχει και μίαν θέσιν βαθιά Ποταμιά λεγομένην και λιβάδι με ελαιώνες και χωράφια και εκκλησίαν του Αρχιστρατήγου Μιχαήλ, ελαιόμυλον, ταρσανάν, κελλίον του μετοχίου και τόπους με ελαίας και χωράφια και αγριελαίας ακαλλιουργήτους, τον Αμπάν και το Λιπρίνι, άπαντα τα ανωτέρω εμπειρικλειόμενα εντός των γνωστών παρά των κατοίκων Θεολόγου αρχαίων τούτων συνόρων. Αφ' ενός από την θάλασσαν, αφ' ετέρου από το σύνορον του Αμπά και τον ανήφορον κατ' ευθείαν επί της ράχης είναι σύνορον Κριθαρίστρια και κατ' ευθείαν την ράχην ράχην είναι σύνορον οι Σταυροί, και δεξιόθεν επί της απέναντι όχθης είναι σύνορον Σταυρός, εκείθεν δε τον κατήφορον είναι σύνορον το λαγκάδι λαγκάδι έως εις το λάκον τον διαχωρίζοντα το Ξιβνί από το Λιπρίνι και τον λάκον τον κατήφορον λήγει το σύνορον εις την θάλασσαν άπαντα τα ανωτέρω ομολογούμεν ότι είναι ιδιόκτητα κτήματα του ιερού μοναστηρίου του Φιλοθέου, κατεχόμενα υπ' αυτού από τους αρχαίους χρόνους και ότι εντός των περιγραφέντων συνόρων τούτων ουδείς των κατοίκων Θεολόγου έχει μετοχήν ελαχίστην ουδέ βήμα ποδός γης, ελαίας, χωράφια και αγριελαίας, εκτός της επικρατούσης εγχωρίου συνηθείας βοσκής διαφόρων ζώων, εκκοπής ξυλείας και φωτοξύλων. Επειδή ον ολίγοι τινες των συνεγχωρίων μας εσχάτως αποπειραθέντες να κατάσχωσι εντός των ρηθέντων μερών αγριελαίας, η δε αδελφότης του Μοναστηρίου διά των επί τούτων απεσταλμένων της προηγουμένου κ. Ευστρατίου και αρχιμανδρίτου κ. Συμεών ανέφερε εις την Κοινότητα της χώρας ημών την αυθαίρετον επέμβασιν εκείνων των ολίγων, διά τούτο ημείς κατά καθήκον εξετάσαντες την υπόθεσιν εύρομεν ότι το Μοναστήριον έχει το δίκαιον, οι δε ολίγοι εκείνοι απεδείχθη ότι μη γνωρίζοντες κατεπάτησαν τον τόπον του Μοναστηρίου και επομένως ομολόγησαν και αυτοί ότι το Μοναστήριον έχει το δίκαιον και ότι ουδείς των κατοίκων έχει δικαίωμα να κάμη κατοχήν εκείσε ποσώς, τούτου ένεκα ενεκοίναμε χάριν της ειρήνης και ομονοίας της χώρας ημών μετά του Μοναστηρίου, ίνα το μεν Μοναστήριον μένει ακαταζήτητον και ανενόχλητον παρά των ειρημένων εκείνων ολίγων, η δε Κοινότης της χώρας ημών να αποζημιώση έκαστον από αυτούς και πληρώση δι' όσας ημέρας ειργάσθησαν, μη γνωρίζοντες εις το μέρος το Μοναστηριακόν, όπερ κίνημα

εξακριβωθή ως επέμβασις αυθαίρετος και αναλαμβάνομεν την ευθύνην των συνεπειών, εάν ήθελε ενοχλήση ή αγωγή κάμη τις κατά του Μοναστηρίου εκ των συνεγχωρίων μας ζητών πληρωμή διά την ειρημένην εργασίαν του.

Διό εις ένδειξιν δίδομεν το παρόν εις το ιερόν μοναστήριον του Φιλοθέου μαρτυρούντες και επιβεβαιούντες άπαντα τα ανωτέρω και υποσχόμεθα ότι όχι μόνον δεν θέλομεν συγχωρεί τας αυθαιρεσίας τινός, αλλά και θέλομεν προσπαθεί πάντοτε υποστηρίζοντες τα δίκαια του Μοναστηρίου και τα συμφέροντα του ενταύθα μετοχίου του και υποσημειούμεθα.

Τη 25η Ιουνίου 1873, χώρα Θεολόγου.

Κάτω Μαχαλάς	Άνω Μαχαλάς
Ο Προεστώς Κάτω Μαχαλά	Ο Προεστώς Θεολόγου Άνω Μαχαλά
Σωτήριος Ιωάννου μαρτυρώ	Δ. Χατζηγιάνη μαρτυρώ
Δυσανάγνωστος	Αρχιμανδριτής Γαβριήλ »
Σταυρόπουλος Χατζησταματίου μαρτυρώ	Αναγνώστης Χατζηιωάννου »
Δημητρός Αναγνώστη »	Παπαευστράτιος »
Γεώργιος (δυσανάγν.) »	Αναγνώστης του Σωτήρη »
Γεωργάκης Παπαθεοφίλου »	Ιωάννης Οικονομίδης »
Ματθαίος Χατζηιωάννου »	Κυπαρίσσης Γεωργίου »
Βασίλειος Σωτήρη »	Αναγνώστης Κωνσταντίνου »
Η. Γ. Οικονόμος »	Αναγνώστης Μανώλη »
Νικόλαος Βασιλείου »	Σταμάτης Αναγνώστου »
Δημήτριος Στεργίου »	Γεώργιος Ιωάννου »
Ιωάννης Καφογιώργη »	Σωτήριος Στεφάνου »
	Παπά Αναστάσιος »
	(τ. σφ.)

Συμβιβαστική λύση διαφοράς μεταξύ του Αθανασίου παπά Ιακώβου και της μονής Φιλοθέου. Το έγγραφο βρίσκεται στο αρχείο της μονής Φιλοθέου. Αντίγραφο του εγγράφου αυτού μας έστειλε ο βιβλιοθηκάριος της μονής πατήρ Λουκάς.

Θεολόγον Θάσου Αποδεικτικόν έγγραφον

Δηλοποιείται διά τον παρόντος ημών αποδεικτικού ότι εγώ ο Αθανάσιος παπά Ιακώβο εκαλλιέργησα εις θέσιν από τα πέρα Τράπεζα έξω από τον φρά-

κτη και κάτω της Λατόμης, σήμεραν αυτό θέλω αφιερώνω αυτάς όσες εκαλλιεργήσα τας αφιερώνω εις την ιεράν μονήν Φιλοθέου χωρίς να έχομεν εις το εξής άλλες απαιτήσεις μέχρις εσχάτης αναπνοής με το να έλαβα και την αξίαν παρά του ενταύθα οικονόμου κυρίου κυρίου πάτερ Ιωσήφ και από σήμεραν θεωρούνται κτήματα κύρια του μοναστηρίου αυτές αγροελιές και απολάδια. Τη 3 Ιανουαρίου 1874.

Ἐθανάσιος πα΄ελακόβου εἰπόσχομαι εἷς τα γεγραμένα.

Γεώργιος Ανεγνόστου Καρκαλέμη γράφω καὶ μαρτυρῶ.

ὁ προεστὸς θεολόγου ἄνω μαχαλάς Δ. Χ΄γιαξή μαρτυρῶ.

Ὁ προεστὸς Κάτου θεολόγου Σωτίριος Ἰωάννου μαρτυρῶ.

6

1874 Ιανουαρίου 20

Συμβιβαστική λύση διαφοράς μεταξύ του Σταμάτη Σκαπίνη και της μονής Φιλοθέου. Το έγγραφο βρίσκεται στο αρχείο της μονής Φιλοθέου. Αντίγραφο του εγγράφου αυτού μας έστειλε ο βιβλιοθηκάριος της μονής πατήρ Λουκάς.

Ὁ υποφαινόμενος υποκάτωθεν υπογεγραμμένος εγώ ο Σταμάτης Σκαπίνης αφιέρωσα εις την μονήν Φιλοθέου αγροελιές και απολάδια κομμάτια πεντακόσια, αριθμός 500, τα οποία είναι εις μοναστηριακόν τόπον, σήμεραν έλαβον την αξίαν αυτών παρά της μονής Φιλοθέου και εις το εξής δεν έχω ο(ν)δεμίαν απαιτήσιν διά τούτο δίδω το παρόν διά ασφάλειαν και εις ένδειξιν αληθῆ υποφαίνομαι.

Την 20 Ιανουαρίου 1874. Χ:Θεολόγου.

ἐγὼ ὁ σταμάτης σκαπίνι ὑπόσχομαι τὰ ἄνωθεν καγὸ ὁ γράφας διὰ αὐτὸν Γεώργιος Α. Καρκαλέμι μαρτυρῶ.

ὁ προεστὸς θεολόγου ἄνω μαχαλά Δ. Χ΄γιαξή μαρτυρῶ.

ὁ προεστὸς Κάτου θεολόγου Σωτίριος Ἰωάννου μαρτυρῶ.

7

1874 Ιανουαρίου 27

Συμβιβαστική λύση διαφοράς μεταξύ του Γεωργίου Αντωνίου Κοκαλά και της μονής Φιλοθέου. Το έγγραφο βρίσκεται στο αρχείο της μονής Φιλοθέου. Αντίγραφο του εγγράφου αυτού μας έστειλε ο βιβλιοθηκάριος της μονής πατήρ Λουκάς.

Ο υποφαινόμενος υποκάτωθεν υπογεγραμμένος Γεώργιος Αντωνίου Κοκαλά οικειοθελώς και απαραβιάστως δίδω σήμερα εις την μονήν Φιλοθέου όσας αγροελές και απολάδια εις οποία είναι εις θέσιν εις το Αλωνού τον λάκκο και εις τα πέρα Τραπέζα όσας και υπάρχουον έως πεντακόσια κομμάτια ως ανοίκιαστα, αριθμός 500, οι οποίες είναι εις τον τόπον μοναστηριακόν και κτήματος της μονής Φιλοθέου. Σήμεραρον έλαβον την αξίαν τους των αγροελαίων και απολάδια παρά της μονής, δεν έχω ο(υ)δεμίαν απαίτησιν και εις ένδειξιν υποφαινόμεναι. Την 27 Ιανουαρίου 1874. Χ: θεολόγος.

γεώργιος Αντόνι ύπόσχομαι τά άνοθεν διά τόν άγρόματων μου βάζω και με υπογράφι ο γεώργιος Α. Καρκαλέμι.

Γεώργιος Α. Καρ.⁵² γρά⁵³ και μαρτιρό.

Ο προεστός Σωτήριος Ιωάννου μαρτυρό.

ό προεστός θεολόγος άνω μαχαλά Δ. Χ''γιαξή μαρτυροῶ.

8

1885 Φεβρουαρίου 5

Συμβιβαστική λύση διαφοράς μεταξύ των Θεόδωρου Μάρκου και Ιωάννη Καραμεταζά και της μονής Φιλοθέου. Το έγγραφο βρίσκεται στο αρχείο της μονής Φιλοθέου. Αντίγραφο του εγγράφου αυτού μας έστειλε ο βιβλιοθηκάριος της μονής πατήρ Λουκάς.

Διά του παρόντος συμβιβαστικού, ανταλλακτικού και εξοφλητικού γράμματος δήλον αποκαθίσταται ότι ο το εν Θεολόγω της Θάσου διευθύνων μετόχιον της ιερής βασιλικής και πατριαρχικής μονής του Φιλοθέου οικονόμος κύρ. Νήφων ιερομόναχος Φιλοθεΐτης και οι κύρ. Θεόδωρος Μάρκου και Ιωάννης Καρα-Μεταζά⁵⁴, Θεολογίται, έχοντες αμφοτέρα τα μέρη, το μεν μετόχιον ελαιόδενδρα ιδιόκτητα της Μονής, οι δε κύρ. Θεόδωρος και Ιωάννης καθαριδία εν τόπω του μετοχίου της Μονής εις θέσιν Αναβάλλσας Λιβαδίου κατά λάθος καλλιεργηθέντα υπ' αυτών διά κόπων και εξόδων ιδίων και γενομένης της εκτιμήσεως των καθαριδίων τούτων ίσης της εκτιμήσεως των κάτωθι αναφερομένων ελαιοδένδρων της Μονής κατά αμοιβαίαν ευχαρίστησιν, το μεν Μετόχιον διά τα έξοδα και κόπους της αναπτύξεως των ειοημένων καθα-

52. Συνομογραφία του επιθέτου Καρκαλέμης.

53. Στο χειρόγραφο παραλείπεται το φω.

54. Το επώνυμο Καραμεταζά υπάρχει και σήμερα

οιδίων παραχωρεί υπό διηρηκή κατοχήν εις μεν τον κύρ. Θεόδωρον Μάρκον εν Ποτώ ελαιόδενδρα είκοσιν, αριθ. 20, αραδικώς από της θέσεως Κάγκελον μέχρι της θέσεως Ροδιάς, εις δε τον κύρ. Ιωάννην Καρα-Μεταξάν ελαιόδενδρα δεκατορία, αριθ. 13, κείμενα τα μεν 8 εις Παλαιομάνδρια, 3 εις Αλυκίην και 2 εις [Η]ρχιάν⁵⁵. Ούτοι δε οι κύρ. Θεόδωρος και Ιωάννης παραδίδωσιν εις το μετόχιον της Μονής διά του οικονόμου Νήφωνος ιερομονάχου άπαντα τα εν ταις Αναβάλλαις Λιβαδίου της Μονής ως είρηται καθαρίδια, ανεπτυγμένα υπ' αυτών, πανόμενοι εις το εξής και αποσυρόμενοι τέλειον από πάσαν περαιτέρω καλλιέργειαν αγριελαιών κειμένων εντός των συνόρων του Λιβαδίου του μετοχίου της Μονής. Διό συνετάχ(θ)η το παρόν και υπεργράφη τη ιδία ημών υπογραφή και τη υπογραφή των κάτωθι αξιοπίστων μαρτύρων, δημογερόντων και λοιπών προκοίτων, τη επικυρώσει δε και της κυριάρχου βασιλικής και πατριαρχικής μονής ίνα ενισχύη εν παντί χρόνω, τόπω και δικαίω δικαστηρίω και εις ένδειξιν υποφαινόμεθα. Εγένετο εν Θεολόγω, 5 Φεβρουαρίου 1885.

Οι Μάρτυρες	οι Ανταλλάκται
»'Ο προεστώς 'Ιω. Γ. Χαντζούδης μαρτιωώ	'Ο οικονόμος του Μετοχίου Νήφων
»'Ιωάννης οικονόμου μάρτυς γεώργιος ζτανρωπολώς Αναγ. Νικήτας 'Αρχιμανδρίτης Γαβριήλ μαρτιωώ 'Αναγνώστης Μεταξενιάδης μάρτυς (τ. σφρ. Αγίας Παρασκευής)	'Ιερομόναχος Φιλοθεΐτης Θεόδωρος Μ: Δέμπα Ιωάνης Καραμεταξά υπόσχο- μαι και διά τόν Αγραματόν μου Ιπογράφομη διά χιρός το θιοδώρου μι λόγον μου ίγός θέ- του το σιμίον το σταβρου+

Επιστολή των επιτρόπων της μονής Φιλοθέου προς τον ιερομόναχο Ζωσιμά Φιλοθεΐτη με την οποία του δίνεται άδεια να κτίσει ένα μικρό δωμάτιο και μικρή σκεπή στο νάρθηκα της εκκλησίας του Μιχαήλ Αρχαγγέλου. Το έγγραφο προέρχεται από το αρχείο της μονής Φιλοθέου. Αντίγραφο του εγγράφου αυτού μας έστειλε ο βιβλιοθηκάριος της μονής πατήρ Λουκάς.

55. Αντί Ρ'χιά ή Νιρχιά.

Τω πανοσιωτάτω ιερομ. πνευματικῷ κ. Ζωσιμά Φιλοθεΐτη.

Εἰς νήσον Θάσω χ. Θεολόγου.

Ἄγιον Ὅρος ἐν τῇ του Φιλοθέου 5 Μαρτίου 1890.

Τὴν ὑμ'πανοσιότητα ἀδελφικῶς κ.λ.π.

Λίαν ασμένως ἐλάβομεν τὴν ἀπὸ 12 παρελθόντος μηνός Ιανουαρίου ἐπιστολήν σου δι' ἧς πληροφορηθέντες τὰ τῆς υγείας σας αἴσια ἐχάρημεν. Εἶδομεν ἅμα να μας γράφητε διὰ τὸ κηρί ὅτι κατόπιν θα μας στείλητε αὐτό, καὶ ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνῃ ἐν μικρὸν δωμάτιον καὶ μικρὰ σκεπή εἰς τὸν νάρθηκα τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Ἀρχαγγέλου. Εἰς ταῦτα σας ἀπαντῶμεν ὅτι τὸ μεν δωμάτιον καὶ νάρθηκα ἔχεις τὴν ἀδειαν νὰ ἐπισκευάσεις, ἀλλὰ φρόντισον νὰ γίνῃ με ὀλίγα ἐξοδα ὅσον τὸ δυνατόν, διὰ νὰ σας περισσεύουν χρήματα νὰ συνάξεις νὰ ἔχεις, διότι ὄχι μόνον εἰς τὰ γηρατεία χρειάζονται, ἀλλὰ καὶ τὸ Ι.Μ. μας περιμένει ν' ἀπολαύσει βοήθειαν ἀπὸ τοὺς ταξιδιώτας, καθὼ διπλὸς ὁ σκοπὸς τῶν συναδέλφων ταξιδιωτῶν. Ὁ ἕνας σκοπὸς εἶναι οἱ πνευματικοὶ νὰ οφελούν εἰς τὰ πνευματικά τοὺς χριστιανούς, οὗτοι δὲ οἱ χριστιανοὶ νὰ προσφέρουν τὸ κατὰ δύναμιν καὶ προαίρεσιν συνδρομὰς πρὸς βοήθειαν τοῦ μοναστηρίου· τὸ δε κηρί με πρώτην εὐκαιρίαν νὰ μας στείλητε αὐτό, ἐπειδὴ ἔχομεν ἀνάγκην, ἀλλὰ καὶ ἡ συνήθεια ἡ ἐπικρατούσα εἶναι ὅτι ὁ κατὰ καιρὸν ταξιδιώτης τῆς Ι.Μ. ἡμῶν ἐν Θάσω δύο φορές τοῦ ἔτους στέλλει εἰς τὸ Ι.Μ. μας τὸ τακτικὸν τοῦ ταξιδίου κηρί τῆς χρονιάς· πρώτην φορά στέλλει κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὁμοῦ με τὰς ελαίας τὸ περισσότερον κηρί τῆς χρονιάς, διὰ τὴν προσεγγίζουσιν ἐπέτειον εορτῆν τοῦ θείου Ἐυαγγελισμοῦ τῆς Ι.Μ. ἡμῶν πανήγυριν, τὸ δε υπόλοιπον τῆς χρονιάς τοῦ ταξιδίου κηρί δευτέραν φοράν στέλλει αὐτὸ κατ' Ἀύγουστον μῆνα με τοὺς οἰκονόμους τότε ἐρχομένους, ἐφ' ὃ γράφοντας ἐλπίζομεν ὅτι καὶ ἡ πανοσιότης σας θα προσπαθήσητε με ζήλον ἀπὸ τὸ ταξίδιον νὰ στείλητε ὡς καὶ οἱ προκάτοχοί σας τὸ κηρί, ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον, πρὸς βοήθειαν τοῦ μοναστηρίου καὶ πρὸς ἔπαινον δὲ καὶ υπόληψιν ἰδικήν σας. Ἐν τούτοις τὸ υπόλοιπον στάδιον τῆς ἁγίας Μ. Τεσσαρακοστῆς εὐχόμενοι υγιῶς νὰ διανύσητε καὶ τὴν ἁγίαν Ἀνάστασιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ φθασίας φαιδρῶς καὶ γηθοσύνως νὰ εορτάσητε διατελούμεν. Οἱ ἐπίτροποι κλπ.

Ἐπιστολὴ τῶν ἐπιτρόπων τῆς μονῆς Φιλοθέου πρὸς τὴν ἱερά κοινότητα τοῦ ἁγίου Ὅρους με τὴν ὁποία ζητεῖται ἡ παρέμβασή τῆς γιὰ διευθέτησιν τοῦ ζητήματος ποῦ εἶχε

δημιουργηθεί με τους ιερείς του Θεολόγου, που διεκδικούσαν την κυριότητα του ιερού κειμήλιου. Το έγγραφο προέρχεται από το αρχείο της μονής Φιλοθέου. Αντίγραφο του εγγράφου αυτού μας έστειλε ο βιβλιοθηκάριος της μονής πατήρ Λουκάς.

Ιερά μονή Φιλοθέου, τη 7η Οκτωβρίου 1925.

Προς την σεβαστήν ιερ. κοιν. του Αγ. Όρους Ἄθω.

Την υμετερ. πανοσολογ. αδελφ. εν Κω κατασπαζόμεθα.

Απαντώντες εις την υπό ημερομ. 6ην τρέχοντος μηνός επιστολήν υμών σχετικώς με το αναφνέν ζήτημα μεταξύ του εν Θεολόγου της Θάσου ημετέρου ταξιδιώτου προηγ. Χρυσοστόμου και των ιερέων της Κοινότητος ταύτης, δηλούμεν ότι προς διευθέτησιν του ζητήματος τούτου θα μεταβεί επιτροπή. Ουχ' ήτον όμως λίαν λυπηράν εντύπωσιν προυξένησεν ημίν η ουδεμίαν σχέσιν έχουσα προς την αλήθειαν εν τη αιτήσει των αυδεσιμοτάτων ιερέων δήλωσις ότι το εν Θεολόγω ιστορικόν ημών κειμήλιον ανήκει εις την Κοινότητα του χωρίου τούτου. Ο υπαιγιμός ούτος ουδένα άλλον σκοπόν υποκρύπτει ειμή τον σφετερισμόν αυτού, τουθ' όπερ ουδόλως αμφιβάλλομεν ότι προκαλεί και το ζωηρόν ενδιαφέρον της υμετέρας πανοσιολογιότητος και επομένως να προβεί εις τας δεούσας προς την αυτού σεβασμιότητα υποδείξεις και παραστάσεις. Επί τούτοις διατελούμεν λίαν φιλαδέλφως. Οι επίτροποι της ιερ. και σεβ. μονής του Φιλοθέου Γ. Βησσαρίων και Γ. Ανανίας.

11

1926 Μαΐου 30

Επιστολή των επιτρόπων της μονής Φιλοθέου προς τον Αναστάσιο Σταματέκο με την οποία του γνωστοποιούν την επιθυμία της Μονής να αγοράσει μετοχές από το ανεγειρόμενον ατμοκίνητον ελαιοτριβείον του στον Ποτό. Το έγγραφο προέρχεται από το αρχείο της μονής Φιλοθέου. Αντίγραφο του εγγράφου αυτού μας έστειλε ο βιβλιοθηκάριος της μονής πατήρ Λουκάς.

Εν τη του Φιλοθέου τη 30η Μαΐου 1926.

Αξιότιμον κ. Αναστάσιον Σταματέκον, εις Καβάλαν.

Αξιότιμε κύριε

Απαντώντας εις την από 25ης λήγοντος επιστολήν σας και κατόπιν της ενταύθα αφίξεως και προφορικής μεθ' ημών συνεννοήσεως σχετικώς προς το ζήτημα της συμμετοχής και της ιεράς ημών μονής εις το εν Ποτώ ανεγειρόμενον ατμοκίνητον ελαιοτριβείον δηλούμεν ότι δεχόμεθα ίνα εγγραφώμεν διά 100 μετοχάς αντί χιλίων 1000 δραχ. εκάστη, τας οποίας θα εξοφλήσωμεν χροολυτικώς και απέναντι σχετικών αποδείξεων μέχρι τέλους προσεχούς Σεπτεμβρίου. Οι επίτροποι της ιεράς και σεβασμίας μονής του Φιλοθέου.

1927 Ιανουαρίου 30

Επιστολή των επιτρόπων της μονής Φιλοθέου προς το μητροπολίτη Μοσχονησίων Κω με την οποία του ανακοινώνουν ότι πρόκειται να αποσταλεί ο προηγούμενος Ἄνθιμος ως πνευματικός στη Θάσο και τον παρακαλούν να τον εφοδιάσει με το κατάλληλο ενταλτήριο. Το έγγραφο προέρχεται από το αρχείο της μονής Φιλοθέου. Αντίγραφο του εγγράφου αυτού μας έστειλε ο βιβλιοθηκάριος της μονής πατήρ Λουκάς.

Ιερά μονή Φιλοθέου, τη 30 Ιανουαρίου 1927.

Τω πανιερωτάτω μητροπολίτη αγίω Μοσχονησίων Κω κ. Φωτίω. Εις Καρνάς.

Πανιερώτατε

Επειδή πρόκειται να αποσταλεί ο εκ των αδελφών ημών προϊσταμένων προηγούμενος κ. Ἄνθιμος ως πνευματικός εις Θάσον, παρακαλούμεν όπως εφοδιάσητε τούτον διά του καταλλήλου ενταλτηρίου. Επί τούτοις ασπαζόμεθα την πανίερρον της υμετέρας σεβασμιότητας δεξιάν και διατελούμεν μετά βαθυτάτου σεβασμού. Οι επίτροποι γέρων Ανανίας και Γερ. Αμφιλόχιος.

1927 Ιανουαρίου 30

Επιστολή των επιτρόπων της μονής Φιλοθέου προς την ιερά κοινότητα του Αγίου Όρους με την οποία της γνωστοποιούν για το πρόβλημα που είχε δημιουργηθεί, όταν ο οικονόμος στο μετόχι του Θεολόγου Χρυσόστομος, αρνούμενος να υποδείξει σε κυβερνητικό υπάλληλο τα κτήματα του μετοχίου, απειλήθηκε ότι μέχρι της 20ης Φεβρουαρίου θα γίνει κανονική διανομή όλων των κτημάτων του μοναστηρίου. Το έγγραφο προέρχεται από το αρχείο της μονής Φιλοθέου. Αντίγραφο του εγγράφου αυτού μας έστειλε ο βιβλιοθηκάριος της μονής πατήρ Λουκάς.

Ιερά μονή Φιλοθέου, τη 30η/1/27.

Προς την Σ. Ιερ. Κοινότητα. Την υμετ. πανοσ. αδελφ. εν Κω κατασπαζόμεθα.

Ελάβομεν επιστολήν παρά του εν Θεολόγω της Θάσου ημετέρου ταξι-(δι)ώτου προηγουμένου Χρυσόστομου δι ης γνωρίζει ημίν ότι προ τινων ημερών επάρουσιάσθη ενώπιον αυτού κυβερνητικός υπάλληλος μετά του προέδρου της Κοινότητος και άλλων τινών προκρίτων και εζήτησαν ίνα υποδείξει αυτοίς τα διάφορα κτήματα του ημετέρου μετοχίου, ήτοι ελαιοτριβείου, αλευ-

ρομούλους, ελαιόδενδρα κ.λ.π. Επειδή δε ούτος ηγήθη εις την αξίωσίν των ταύτην, ούτοι παραλαβόντες χωρικούς γνωρίζοντας τα ημέτερα κτήματα, τη υποδείξει τούτων προέβησαν εις καταγραφήν αυτών, ηπειλήσαν δε ότι μέχρι της 20ης Φεβρουαρίου θα γίνει κανονική διανομή όλων των κτημάτων του μετοχίου. Παρακαλούμεν όθεν την υμ. παν. αδελφικώς, όπως ενεργηθώσιν αρμοδίως τα δέοντα προς αποσόβησιν της απειλουμένης ταύτης μεγίστης διά την ιεράν ημών Μονήν ζημίας. Επί τούτοις διατελούμεν λίαν φιλαδέλφως. Οι επίτροποι της ιεράς και σεβασμίας μονής του Φιλοθέου γέρο. Ανανίας και Γ. Αμφιλόχιος.

14

1927 Ιανουαρίου 31

Επιστολή των επιτρόπων της μονής Φιλοθέου προς το μητροπολίτη Θάσου Γεώργιο, με την οποία του ανακοινώνουν την τοποθέτηση του Άνθιμου ως νέου οικονόμου στο μετόχι του Θεολόγου, αντί του παραιτηθέντος Χρυσοστόμου. Το έγγραφο προέρχεται από το αρχείο της μονής Φιλοθέου. Αντίγραφο του εγγράφου αυτού μας έστειλε ο βιβλιοθηκάρχιος της μονής πατήρ Λουκάς.

Ιερά μονή Φιλοθέου, τη 31η Ιανουαρίου 1927.

Τω σεβασμιωτάτω μητροπολίτη αγίω Θάσου κ.κ. Γεωργίω.

Σεβασμιώτατε

Ο εκ των αδελφών ημών προΐσταμένων προηγούμενος Άνθιμος, επιδότης της παρούσης, αποστέλλεται εις Θεολόγον προς αντικατάστασιν του οικεία θελήσει παραιτηθέντος ημετέρου συναδέλφου προηγουμένου Χρυσοστόμου. Δεν αμφιβάλλομεν ποσώς ότι η υμετέρα σεβασ[ι]μ(ι)ότης θα έχει αυτόν υπό την πατρικήν εύνοιαν και προστασίαν αυτής. Επί τούτοις ασπασζόμεθα βαθυσεβάστως την πανίερρον υμών δεξιάν και διατελούμεν ταπεινοί υμών θεράποντες. Οι επίτροποι Γ. Ανανίας και Γ. Αμφιλόχιος.

15

1927 Φεβρουαρίου 1

Πιστοποιητικό που χορηγεί η μονή Φιλοθέου στον προηγούμενο Άνθιμο, με το οποίο φαίνεται η τοποθέτησή του ως πνευματικού και επιστάτη στο μετόχι του Θεολόγου. Το έγγραφο προέρχεται από το αρχείο της μονής Φιλοθέου. Αντίγραφο του εγγράφου αυτού μας έστειλε ο βιβλιοθηκάρχιος της μονής πατήρ Λουκάς.

Πιστοποιητικόν

Πιστοποιούμεν οι υποφαινόμενοι ότι ο εκ των αδελφών ημών προϊσταμένων προηγούμενος κ. 'Ανθιμος αποστέλλεται εις το εν Θεολόγω της Θάσου ημέτερον μετόχιον ως πνευματικός και επιστάτης των εκείσε μοναστηριακών ημών κτημάτων αντί του παραιτηθέντος ημετέρου συναδ. προηγ. κ. Χρυσοστόμου. 'Οθεν αφήεται το παρόν ίνα τω χρησιμεύσει όπον δει. Εν τη ιερά και σεβασμία μονή του Φιλοθέου τη 1η Φεβρουαρίου 1927. Οι επίτροποι.

16

1931 Δεκεμβρίου 28

Απόφαση της επιτροπής απαλλοτριώσεων Καβάλας σύμφωνα με την οποία η περιουσία της μονής του Μιχαήλ Αρχαγγέλου κηρύχθηκε αναγκαστικώς απαλλοτριωτέα και διανεμήθηκε στους ακτήμονες. Το έγγραφο προέρχεται από το αρχείο της μονής του Μιχαήλ Αρχαγγέλου και δακτυλογραφημένο φωτοαντίγραφο έθεσε στη διάθεσή μας η ηγουμένη της παραπάνω Μονής Εφραιμία.

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Σ υπ' αριθ. 19

Η κατ' άρθρ. 65 του αγροτικού νόμου Επιτροπή απαλλοτριώσεων Καβάλας συσταθείσα διά τον υπ' αριθ. 16767 της 3ης Φεβρουαρίου 1931, 78607 της 18ης Ιουλίου 1931 και 112820 της 24ης Αυγούστου 1931 αποφάσεων των υπουργών Γεωργίας και Δικαιοσύνης, αποτελουμένης εκ τον Προέδρου αυτής Χαραλάμπους Πέτρον, πρωτοδίκου Καβάλας, Ιωάννου Μαντζίκου, διευθυντού του Γεωργικού Σταθμού Δράμας και Σταύρου Βλαχαντώνη, προϊσταμένον της Γεωργικής Περιφέρειάς Καβάλας, τακτικών μελών.

Συνεδριάσασα δημοσία την 29ην Οκτωβρίου 1931 εν τοις γραφείοις του Σ.Α.Α.Κ. Θεολόγου, ημέραν Πέμπτην και ώραν 11ην πρωϊνήν, επί παρουσία και του γραμματέως αυτής Ιωάννου Περιστέρη, επιμελητού Γεωργίας, ίνα αποφασίση επί της κάτωθι υποθέσεως, αφορώσης την απαλλοτρίωσιν του αγροκτήματος Μετόχιον περιφέρειας Θεολόγου Θάσου της εν 'Αθω Ιεράς Μονής Φιλοθέου μεταξύ των:

I) Ιδιοκτητών. Ιον της εν 'Αθω Ιεράς Μονής Φιλοθέου, μη παραστάσης, καίτοι προσκληθείσης διά της υπ' αριθ. 53 της 10ης Οκτωβρίου 1931 προσκλήσεως του κ. Προέδρου της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων Καβάλας εκλήθη και 2ον του Ελληνικού Δημοσίου, μη παραστάτος.

II) Αποκαθιστάμενων. Ιον του Σ.Α.Α.Κ. Θεολόγου παραστάτος διά του Διοικητικού Συμβουλίου του Συνεταιρισμού, ήτοι Ιωάννου

Τσαλκάνη, Γεωργ. Τζατζαλέα, Κυριάκου Ευαγγέλου και Κυριάκου Μπάτσκα, 2ον των παρεμβαινόντων του Ελληνικού Δημοσίου, μη παραστάτος, και 3ου της κοινότητας Θεολόγου, παραστάσης διά του αντιπροέδρου αυτής Κων/νου Κοντού.

Ο Προϊστάμενος της Γεωργικής Περιφέρειας Καβάλας διεβίβασεν τον σχετικόν φάκελον μεθ' απάντων των σχετικών εγγράφων διά την διενέργειαν της διαδικασίας εις τον Πρόεδρον της Επιτροπής απαλλοτριώσεων Καβάλας, όστις διά της από 10-10-31 υπ' αριθ. 53 προσκλήσεώς του προς τους ενδιαφερομένους κατά το άρθρο 71 του αγροτικού νόμου, δημοσιευθείσης εις την εφημερίδα Καβάλας «Κήρυξ», φύλλον 1740 της 20-10-31, ημέραν δικάσιμον προς συζήτησιν της προκειμένης υποθέσεως την σήμερον καθ' ην.

Προκειμένης συζητήσεως

Ακούσασα των παρόντων ιδιοκτητών, πληρεξουσίων αποκαθισταμένων και παρεμβαινόντων και λαβόντων τον λόγον και αναφερομένων εις τα κατατεθέντα έγγραφα υπομνήματά των και αιτησαμένων τα επ' αυτής.

Διεξεληθούσα την δικογραφίαν

Σκεφθείσα κατά νόμον

Επειδή διά της υπ' αριθ. 108855 του 1927 αποφάσεως του υπουργού της Γεωργίας, δημοσιευθείσης εις το υπ' αριθ. 62 τεύχος Β1 φύλλον της εφημερίδος της Κυβερνήσεως, ως στηριζομένης εις τον αγροτικόν νόμον και το Ν.Α. της 13ης Ιουνίου 1927 «περί απαλλοτριώσεων των μετοχίων Θάσου και Δήμνου» εκηρύχθη αναγκαστικώς απαλλοτριωτέον το αγρόκτημα μετόχιον περιοχής Θεολόγου Θάσου της εν 'Αθω Ιεράς Μονής Φιλοθέου, διατυπωθείσης ούτω της διά την αναγκαστικήν απαλλοτριώσιν τούτων απαιτουμένης δημοσίας ωφελείας (άρθρ. 37 του αγροτικού νόμου).

Επειδή πάσα ένστασις των ιδιοκτητών, μη εκπληρωσάντων τας εν τω άρθρω 38 του αγροτικού νόμου υποχρεώσεις περι ακυρώσεως της διαδικασίας, είναι απολύτως απαράδεκτος κατ' άρθρ. 71 εδάφ. 3 του αγροτικού νόμου. Επειδή, καθ' α ενδείκνυται εκ των ανωτέρω αναφερομένων φύλλων της εφημερίδος «Κήρυξ», εδημοσιεύθη εν αυτοίς η από 10-10-31 πράξις του Προέδρου της Επιτροπής απαλλοτριώσεων Καβάλας, δι' ης εκλήθησαν οι ιδιοκτήται του κτήματος και λοιποί ενδιαφερόμενοι οπωσδήποτε προ οκτώ πλήρων ημερών από της συζητήσεως, ίνα προσερχόμενοι λάβωσιν γνώσιν παντός εγγράφου σχετικού με την απαλλοτριώσιν και παραστήσι κατά την δικάσιμον (άρθρ. 71 του νόμου) και υποβάλλωσι τα αιτήματά των, τηρηθεισών επομένως απαλών των διατυπώσεων της διαδικασίας, νομίμως η Επιτροπή χωρεί εις την περαιτέρω συζήτησιν.

Επειδή οι ιδιοκτήται (εξουσιασταί) του κτήματος, ενδεικτικώς αναφε-

ρόμενοι, τυγχάνουσιν η εν 'Αθω Ιερά Μονή Φιλοθέου κατά τα 4/5 και κατά το 1/5 το Ελληνικόν Δημόσιον (άρθρ. 143 εδαφ. 4 του νόμου). Επειδή η Επιτροπή δέχεται ότι ουδεμία έχει αρμοδιότητα κατά νόμον όπως κρίνη επί αμφισβητήσεων αφορουσών την κυριότητα του αγροκτήματος, κατ' άρθρ. 87, εδαφ. 2 του αγροτικού νόμου, των αμφισβητήσεων τούτων επιλυομένων υπό του αρμοδίου Προέδρου των Πρωτοδικών, ως εκ τούτου πάσα σχετική αίτησις των ενδιαφερομένων επί του αντικειμένου αυτού απορριπτέα τυγχάνει. Επειδή κατά την υπό της Επιτροπής διενεργηθείσαν αυτοψίαν εις ακρόασιν των ενδιαφερομένων, την εξέτασιν των μαρτύρων, την μελέτην και έλεγχον των υπάρχοντων στοιχείων, δέχεται η Επιτροπή ότι ουδεμία αμφισβήτησις προέκυψεν όσον αφορά τα όρια του αγροκτήματος. Επειδή κατά τα ως ανωτέρω η μορφή της εκμεταλλεύσεως του ειρημένου αγροκτήματος, εντός των ορίων του παρουσιάζεται κατ' είδος, εκτάσεις και λοιπού εγγείου κεφαλαίου ως κάτωθι.

- 1) Ελαιόδενδρα σποραδικώς κείμενα εις την τοποθεσίαν Κοίνυρα εν όλω 118.
- 2) Εν ελαιοτεμάχιον, όπερ περιέχεται μεταξύ θαλάσσης και των τοποθεσιών Θυμωνιά, Ξιβνί και Αμπά, περιέχων εκτός των ακάρπων και αγρίων δένδρων καρποφόρα μικράς παραγωγής και διαφόρου ηλικίας, ανερχόμενων περίπου 1200.
- 3) Τα εις την αυτήν τοποθεσίαν χρήζοντα εξημερώσεως δένδρα και ανερχόμενα 200.
- 4) 'Απαντα τα εις την τοποθεσίαν Αστρίς σποραδικώς κείμενα ελαιόδενδρα διαφόρου ηλικίας και παραγωγής, ανερχόμενα περίπου εις 15.
- 5) 'Ενα βοσκότοπον, μεταξύ τοποθεσιών Ξιβνί και θαλάσσης, χωρητικότητος 250 προβάτων και εκτάσεως 1500-2000 στρεμμάτων μετά των αγόνων.
- 6) 'Ενα αγρόν εκτάσεως 4 στρεμμάτων εις τοποθεσίαν 'Αγιον Ιωάννην Νεκροταφείον.
- 7) Μία άμπελος 1 στρ. εις την ίδιαν τοποθεσίαν, εν συνεχεία του εξ 1 1/2 στρ. αγρού.
- 8) Τρεις αγροί εκ 5 στρ. εις τοποθεσίαν Κοίνυρα.
- 9) Τρεις αγροί ποτιστικοί εκτάσεως 1 1/2 στρ. εις 'Αγιον Ιωάννην.
- 10) 'Ενα αγρόν ποτιστικόν 3/4 στρ. εις Αγίαν Μαρίναν.
- 11) 'Ενα αγρόν ποτιστικόν εκτάσεως 1 στρ., κάτωθεν υδρομούλου.
- 12) Μία αποθήκη (καλύβη) ελαιοκάσπου, τοποθεσίαν Κοίνυρα.
- 13) Μία αποθήκη (καλύβη) ελαιοκάσπου, τοποθεσίαν Κελί.
- 14) 'Ενας ελαιόμυλος, πλησίον του βοσκοτόπου.
- 15) 'Ενας ελαιόμυλος, άλλοτε αλευρόμυλος.

- 16) Δύο αλευρομύλους εντός του χωρίου προς χρήση συνεταίρων.
17) Το ήμισυ ενός αλευρομύλου εις τοποθεσίαν Ἁγίου Ιωάννην και θέσιν Πασά με συνιδιοκτ. Μάρκον Δέμπαν.
18) Εἰς ποτιστικὸς ἀγρός εις τοποθεσίαν Ἁγίου Ιωάννην 5 στρ.
19) Το ήμισυ υδροτριβείου εις τοποθεσίαν Ἁγίου Ιωάννης με συνιδιοκτ. Μάρκον Δέμπαν.

Ἐπειδὴ τὸ ὑπουργεῖον Γεωργίας, στηριζόμενον εἰς τὸ ὑπ' αἰθ. 59 ἄρθρον τοῦ ἀγροτικῆς νόμου, διὰ τῆς ὑπ' αἰθ. 47287/23-5-31 ἐγκυκλ. δ/γῆς τοῦ ἐχορήγησεν τὴν ἀδειαν τῆς προόδου τῆς διαδικασίας, καίτοι ἐλλείπει ἡ ἐπίσημος καταμέτρησης τοῦ κτήματος. Ἐπειδὴ ἡ μορφή τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ εἰρημένον μετοχίου, ὡς διαπιστοῦται καὶ ἐκ τῶν κατατεθέντων ἐγγράφων καὶ ἐκ τῶν μαρτυρικῶν καταθέσεων, παρουσιάζεται ἡ διὰ μισθώσεως τοιαύτη. Ἐπειδὴ ὡς ἐκ τῆς μορφῆς τῆς διὰ μισθώσεως ἐκμεταλλεύσεως τὸ εἰρημένον ἀγρόκτημα ἐμπίπτει εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ ἀγροτικῆς νόμου, ὥστε νὰ ὑπόκειται τούτο εἰς τὴν ὀλοκληρωτικὴν ἀπαλλοτριώσιν ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τοῦ Σ.Α.Α.Κ. Θεολόγου καὶ δέον νὰ ἀπαλλοτριωθῆ ἐξ ὀλοκλήρου. Ἐπειδὴ ἐν τῇ ἐφαρμογῇ 2, ἐδαφ. 1, προκύπτει περίπτωσις ἐξαιρέσεως τοῦ ἄρθρου 6, ἐδαφ. 1 τοῦ νόμου, ὅπερ ὁμῶς ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ Ν.Α. τῆς 13ης Ἰουλίου 1927 περὶ ἀπαλλοτριώσεως τῶν μετοχιῶν Θάσου καὶ Λήμνου ἐν προκειμένῳ (δεν ἰσχύει) χεῖρόγραφος προσθήκη.

Ἐπειδὴ οὐδεμίαν περίπτωσις ἐξαιρέσεως οὔτε ὑπάρχει ἀλλὰ καὶ οὔτε ἐξητήθη ὑπὸ τοῦ ιδιοκτῆτον, οὔτε προφορικῶς οὔτε γραπτῶς. Ἐπειδὴ ἡ παρεμβάουσα Κοινότης ζητεῖ νὰ προικοδοτηθῆ αὐτὴ διὰ τμημάτων τοῦ κτήματος, ἡ παρέμβαση ὁμῶς αὐτὴ, μὴ στηριζομένη σὺν δαμῶν τοῦ Νόμου, τυγχάνει ἀπορριπτεῖα. Ἐπειδὴ ὁ Σ.Α.Α.Κ. Θεολόγου ἐδήλωσεν ὅτι (δεν) (χεῖρόγραφος προσθήκη) τῶ ἀναγκαιοῦσι ἐκ τῶν ἐγκαταστάσεων καὶ κτιρίων (παρακολουθημάτων) 1. Ἡ παρὰ τὸν βοσκότοπον ἀποθήκη, ἡ ἄλλοτε χρησιμοποιουμένη ὡς ελαιόμυλος, καὶ 2. Εἰς ελαιόμυλος, ὅστις ἄλλοτε εἰργάζετο ὡς αλευρόμυλος, καὶ ἐπομένως ἐξαιρετέα τῆς ἀπαλλοτριώσεως τυγχάνουν καὶ μὴ ἀναγκαιοῦντα ὡς ἀχρηστα. Ἐπειδὴ κατ' ἄρθρον 30 τοῦ νόμου, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν καὶ τῶν ἀπαιτουμένων δαπανῶν διὰ τὴν συντήρησιν μιᾶς πενταμελοῦς οἰκογενείας καὶ τοῦ συστήματος καλλιέργειας καὶ τῶν ἐν γένει γεωργοοικονομικῶν συνθηκῶν καθὼς καὶ τῆς στενότητος τῆς γῆς, ἡ Ἐπιτροπὴ κρίνει ὅτι δέον ὁ γεωργικὸς κλήρος νὰ ὀρισθῆ εἰς 36 ελαιόδενδρα καὶ εἰς στρ. 3 ἀγρῶν περίπου. Ἐπειδὴ ἡ Ἐπιτροπὴ κρίνει ὅτι τὸ ποσὸν τοῦ βασικοῦ κλήρου δέον νὰ προσανξάνεται κατὰ 1/5 δι' ἕκαστον τὸν ἐπὶ πλέον τῶν 3 τέκνων καὶ μέχρι συμπληρώσεως 2 κλήρων κατ' ἄρθρ. 30 ἐδαφ. 2 καὶ 5 τοῦ ἀγροτικῆς νόμου.

Ἐπειδὴ ἐν προκειμένῳ τινὲς τῶν ἀκτημόνων δεν εἶναι εἰμὴ ἡμιακτῆμο-

νες και επομένως δέον εις τον χορηγηθησόμενον κλήρον να συμφηφισθή η τυχόν ιδιοκτησία, μειουμένου αναλογικώς του κλήρου. Επειδή η Επιτροπή κρίνει ότι ο επαγγελματικός και ο κλήρος συντηρήσεως δέον να είναι ίσος προς το 1/2 του γεωργικού. Επειδή η Επιτροπή κρίνει ότι επί του απαλλοτριωθέντος αγροκτήματος δέον αποκατασταθώσιν οι κάτωθι ακτήμονες και ημιακτήμονες, συμφώνως με το έναντι εκάστου συμπληρούμενον ποσοστόν κλήρου.

Όνοματεπώνυμον	Ιδιοκτησία					Κλήρος	
	άτο- μα	επάγ- γελμα	δέν- δρα	αγροί	άμπε- λοι	Είδος	Ποσό
1. Μεταξάς Κίτρινος	2	γεωργός	—	—	—	γεωργικός	1
2. Νικόλαος Μπουρμπουντζής	2	»	—	1/2	—	»	1
3. Ιωάννης Γαλανού	2	»	—	—	—	»	1
4. Γεώργιος Βαρσαμάς	2	»	3	—	—	»	1
5. Ιωάννης Μανωλίτσος	6	»	—	1/4	—	»	1
6. Κων/νος Χαραλαμπίδης	3	»	10	—	1/2	»	1
7. Δημήτριος Σαρημπαλάς	2	»	3	3/4	—	»	1
8. Σωτηρία Σιδέρη	5	»	2	3 1/4	1/2	»	1
9. Σωτήριος Μαρκιανός	4	»	4	3	1/2	»	1
10. Ιωάννης Τζιτζιλιάς	6	»	—	—	—	»	1 1/5
11. Ιωάννης Σεργούδης	6	»	1	3/4	1/2	»	1 1/5
12. Γεώργιος Γαμβρέλης	7	»	—	—	—	»	1 2/5
13. Κων/νος Καμτσαράς	6	»	10	2	1/2	»	1 1/5
14. Σωτήριος Καφογεωργίου	6	»	7	1 1/4	1	»	1 1/5
15. Κων/νος Μαλλιούρης	6	»	—	—	1/8	»	1 1/5
16. Γεώργιος Μανδέχος	5	»	2	2	1	»	1
17. Φαίδρα Μανδέχου	7	»	7	3 3/4	3/4	»	1 2/5
18. Σωτήριος Πούπος	8	»	—	2 1/4	—	»	1 3/5
19. Μαρκιανός Μαρκιανού	3	»	2	3 1/8	—	»	1
20. Μαρία Κόμβου	3	»	—	1/4	—	»	1
21. Γεώργιος Χαλδέζος	3	»	4	1/4	—	»	1
22. Βασίλειος Παπαθεοδώρου	4	»	3	1 1/4	1/2	»	1
23. Παρασκευάς Παρασκευά	9	»	2	—	—	»	1 4/5
24. Δούκας Ζαραγκούλια	4	»	3	—	1/2	»	1
25. Βασίλειος Κατσώνης	5	»	—	—	1/2	»	1
26. Νικόλαος Δαλγιανάκης	9	»	4	1 1/2	—	»	1 4/5
27. Σταμάτης Δελησταμάτης	7	»	2	6 1/8	1	»	1 2/5
28. Ασπασία Τσίβια	4	»	—	1/8	3/4	»	1
29. Μιχαήλ Ρόγκος	4	»	4	1/4	3/4	»	1
30. Χαράλαμπος Κατσώνης	4	»	4	1/2	1/2	»	1
31. Θεόγνωτος Καλαφάτης	4	»	4	1/4	1/4	»	1

Όνοματεπώνυμο	Ιδιοκτησία					Κλήροσ	
	άτο- μα	επάγ- γευμα	δέν- δρα	αγροί	άμπε- λοι	Είδος	Ποσόν
32. Κυριάκος Μπαντέκας	3	»	5	1/8	1/2	»	1
33. Γεώργιος Ράκιος	3	»	7	1/4	1/2	»	1
34. Σωτήριος Διαμαντής	5	»	1	2	1	»	1
35. Ιωάννης Μαλλιαρός	3	»	7	1 1/2	—	»	1
36. Γεώργιος Διαμαντής	3	»	—	1/8	—	»	1
37. Γεώργιος Καραντέλος	3	»	5	1 3/4	1/2	»	1
38. Ζωγραφίνα Μαλιαρού	2	»	4	1 1/4	—	»	1
39. Βενετία Γνίου	5	»	2	—	1/4	»	1
40. Κυπάρισσος Κατσώνης	4	»	6	1 1/4	—	»	1
41. Γεώργιος Κατσώνης	3	»	1	—	1/2	»	1
42. Ιωάννης Μανώλης	4	»	4	3/4	1/2	»	1
43. Γεώργιος Μαντέσος	10	»	6	—	1	»	2
44. Λάσκαρης Γιαννάκος	5	»	3	2	1	»	1
45. Δημήτριος Κατσώνης	5	»	2	—	1	»	1
46. Δημήτριος Καβαρνός	4	»	—	1	—	»	1
47. Πηνελόπη Βαμβούρη	3	»	4	2 1/8	1	»	1
48. Γεώργιος Βαμβούρης	2	»	1	—	1/2	»	1
49. Ιωάννης Πλούτος	6	»	8	2 1/2	1	»	1
50. Λασκαρίνα Τζίμα	4	»	6	3 1/2	—	»	1
51. Σταμάτιος Τσάκαλος	4	»	4	2 1/8	1/2	»	1
52. Θεόδωρος Δενέτζος	4	»	—	—	—	»	1
53. Μέγας Δαγκαλάκης	5	»	9	2 1/2	3/4	»	1
54. Θεοφάνης Τζίμας	5	»	4	—	1/2	»	1
55. Χαράλ. Ψαρόκης	4	»	5	1	—	»	1
56. Ιωάννης Χαραλαμπίδης	2	»	5	1	—	»	1
57. Θεμιστοκλής Αλεξίου	6	»	4	1 1/2	1/2	»	1 1/5
58. Δημήτριος Καζαντζής	7	»	2	—	—	»	1 1/5
59. Γεώργιος Τσολκάνης	3	»	—	—	—	»	1
60. Νικόλαος Τσολκάνης	3	»	—	—	—	»	1
61. Ιωάννης Τσολκάνης	4	»	2	1/8	—	»	1
62. Γεώργιος Καπουτήρας	3	»	12	1/2	1/2	»	1
63. Μαργαρίτης Δούμπος	6	»	6	—	1	»	1 1/5
64. Κων/νος Μπαρούτης	4	»	16	2 1/8	1/2	»	1
65. Βενετία Παγκάλου	4	»	12	2 1/8	1/2	»	1
66. Γεώργιος Τζιριτζιλιάς	3	»	3	—	1/4	»	1
67. Κυριάκος Δαγκαλάκης	6	»	4	2 1/8	—	»	1
68. Κυπάρισσος Δονκαράς	3	»	3	1/4	1	»	1
69. Κυριάκος Γνίος	5	»	2	1/4	1	»	1
70. Γεώργιος Δημητρέλης	6	»	3	1/8	1/2	»	1 1/5
71. Βασίλειος Κρήτος	3	»	17	—	—	»	1
72. Κυριάκος Δαλπαναγιώτης	5	»	5	—	—	»	1

Επειδή η Επιτροπή κρίνει ότι δέον να διατηρηθώσι αι εν τω κτήματι τυχόν υφιστάμεναι δουλείαι. Επειδή η Επιτροπή κρίνει ότι δέον να υπαχθώσι άπαντα τα τμήματα του αγροκτήματος εις την απαλλοτριώσιν συμφώνως τω αγροτικώ νόμω και Ν.Δ. της 13-7-27 «περί απαλλοτριώσεως των μετοχίων Θάσου και Λήμνου». Παρεχωρήθησαν ταύτα εις τον Σ.Α.Α.Κ. Θεολόγον. Επειδή πας ιδιοκτήτης στερούμενος της ιδιοκτησίας αυτού διά δημοσίαν ωφέλειαν δικαιούται αποζημιώσεως κατά τόσο ποσοστόν καθ' όσον εμειώθη η περιουσία αυτού εκ της απαλλοτριώσεως. Επειδή η εκμετάλλευσις του κτήματος διενεργείτο δι' εκμισθώσεως εις εκμισθωτήν, αι πρόσοδοι αυτού κατά την εποχήν της απαλλοτριώσεως είχαν ως εξής:

Εκ της ελαιοκαλλιέργειας επί των 1318 ελαιοδένδρων επραγματοποιείτο μέση ετησία παραγωγή 1600 οκ. ελαίου. Εκ τούτων η Μονή ελάμβανεν 800 οκ. προς 17 κατ' οκάν δραχ. 13600. Επειδή εκ του βοσκοτόπου η Μονή εισέπραττεν κατ' έτος ενοίκιον 12 ζυγούρια προς 200 δραχ. έκαστον, 30 οκάδες τυρόν προς 20 δραχ. κατ' οκάν, ήτοι σύνολον $12 \times 200 = 2400$ και $30 \times 20 = 600 = 3000$ δραχ. Επειδή το σύνολον της προσόδου του κτήματος ανήρχετο ούτω εις 16.600 δραχ. Επειδή διά την είσπραξιν των ανωτέρω η Μονή ουδεμία είχε δαπάνη. Επειδή ούτω η καθαρά πρόσοδος του κτήματος ανέρχεται εις 16600 δραχ. Επειδή ο συντελεστής κεφαλοποιήσεως της καθαράς προσόδου με σημερινόν τόκον 12 τοις εκατόν είναι 8,33 και επομένως η αξία του κτήματος ανέρχεται εις $16600 \times 8,33 = 138.278$ δραχ. Επειδή εις το ποσοστό αυτό δέον να προστεθή και η αξία των ακινήτων, πλην των εξαιρετέων της αποθήκης ελαιοκάρπου εις θέσιν Κελί και του ελαιομύλου, άλλοτε αλευρομύλου, ήτις καθωρίσθη υπό του Νομομηχανικού Καβάλας αντί δραχ. 39.000 και η Επιτροπή κρίνει ότι αύτη είναι και η πραγματική. Επειδή κατά ταύτα η κατά τον χρόνον της απαλλοτριώσεως αξία του κτήματος δεν ήτο δυνατόν να υπερβαίνει τας 177.278 δραχ. (εκατόν εβδομήκοντα επτά χιλιάδας διακόσια εβδομήκοντα οκτώ)

Δι ά τ ά τ α

Απορρίπτουσα τα εν τω αιτιολογικώ ως απορριπτέα κριθέντα, κηρύσσει το αγρόκτημα της εν 'Αθω Ιεράς Μονής Φιλοθέου εξ ολοκλήρου απαλλοτριωτέον μετά των εξωχωράφων αυτού και παρακολουθημάτων αυτού.

Εξαιρεί της απαλλοτριώσεως τον ε λ α ι ό μ υ λ ο ν, άλλοτε αλευρόμυλον, και την αποθήκην ελαιοκάρπου της θέσεως Κ ε λ ί, δεχομένη την αίτησιν εξαιρέσεως του Σ.Α.Α.Κ. Θεολόγου ως εν τω σκεπτικώ.

Απορρίπτει την αίτησιν της κοινότητος Θεολόγου περί εκχωρήσεως αυτώ τμημάτων ως εν τω σκεπτικώ.

Δέχεται τους ιδιοκτήτας ως εν τω σκεπτικώ.

» τα όρια και τας εκτάσεις ως εν τω σκεπτικώ.

» τας δουλείας » » » »

Γνωμοδοτεί και ορίζει την αξίαν ως εν τω σκεπτικώ εις βάρος του Σ.Α.Α.Κ. Θεολόγου διά την καταβολήν και υπέρ της εν 'Αθω Ιεράς Μονής του Φιλοθέου κατά τα 4/5 και του Ελληνικού Δημοσίου κατά το 1/5.

Εκρίθη, απεφασίσθη και εδημοσιεύθη την 28-12-31 απάντων των ενδιαφερομένων απόντων.

Ο Πρόεδρος
δυσανάγνωστος υπογραφή

Τα Μέλη
(υπογραφαί)

σφραγίς
Γραφ. Γεωρ-
γικής Περι-
φερείας

Ο Γραμματέας Ι. Ματζικός
ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ δυσανάγνωστος Σ. Βλαχαντώνης Καβάλας
υπογρ.

17

1964 Σεπτεμβρίου 13/26

Επιστολή των επιτρόπων της μονής Φιλοθέου προς τον Κωνσταντίνο Βαρκάρη με την οποία του ανακοινώνουν ότι αναλαμβάνει την επιστασία του μετοχίου του Μιχαήλ Αρχαγγέλου. Το έγγραφο προέρχεται από το αρχείο του Κ. Βαρκάρη, ο οποίος το έθεσε στη διάθεσή μας.

Ιερά μονή Φιλοθέου
'Αγιον Όρος
Αριθ. Πρωτ. 137

Εν τη ιερά μονή του Φιλοθέου τη 13/26
Σεπτεμβρίου 1964.

Προς τον κ. Κων/τίνον Β. Βαρκάρη
Θεολόγος Θάσου. Εις Θάσον.

Κύριε Βαρκάρη,

Τη υποδείξει του γραμματέως Θεολόγου Θάσου κ. Κων/τίνου Τζάτα γνωρίζομε υμίν ότι αποδεχόμεθα ίνα αναλάβητε την επιστασίαν του εν Θεολόγω μετοχίου ημών του Μιχαήλ Αρχαγγέλου και του Τιμίου 'Ηλου. 'Οθεν με την λήψιν της παρούσης μας δύνασθε αμέσως να παραλάβητε από τον κ. Δημήτριον Γαλανόν το μετόχιον και να συνεχίσητε σεις πλέον ως αντιπρόσωπος ημών με τους ίδιους όρους που είχομεν μετά τον κ. Γαλανόν και όταν σας δοθεί ευκαιρία έρχεσθε εις την ι. ημών μονήν προς πληρέστερον κατατοπισμόν σας. Επί τούτοις διατελούμεν μετ' ευχών. Οι επίτροποι της ιεράς μονής του Φιλοθέου.

Προηγούμ. Κοσμάς
α.α. » 'Ανθιμος
Γέρον Ευδόκιμος

